Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פּרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 14 (1007)	Łódź, Poniedziałek 17 Stycznia 1927	פינפטער יאהרגאַנג	לאָדז, מאָנטאָג יד שבט תרפ"ז.	Nr. 14 (1007)

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel 24-71

אויסערגעוו. זיצונג פון ציוניסט. פּאַרטיי-ראַט

מאַרקס שאַפט דעם נייעם דייטשען קאַבינעט.

מאַרקס שאַפט דעם נייעם דייטשען קאַבינעט.

בערלין, 16 (ספּ. טעל.) אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס פּרעזידענט הינדענבורג האָט איבערגעבען די מיסיע צו שאַפען אַ קאַבינעט דעם פריהערדיגען קאַנצלער מאַרקס, שמועסט מען אין די פּאָליטישע קרייזען, אַז מאַרקס'עס קאַבינעט וועט באַשטעהן פון פאַרשטעהער פון די בירגערליכע און דייטש-נאַציאָנאַלע גרופּירונגען.

איבעריסען דער אָפּמאַך

צווישען דעם אמעריקאַנער האַרימאַן און די סאָוויעטען-רעגירונג.

מאָסקווע, 16 (ספּ. טעל.) דער פאַרשטעהער פון אַמעריקאַנער צינק-סינדיקאַט האַרימאַן האָט איבערגעריסען דעם אָפּמאַך מיט דער סאָוויעטען-רעגירונג וועגען עקספּלואַטירען די צינק-רודעס אין דרום-רוסלאַנד און פאַרלעגען אַ הין אַ באַהן-ליניע.

האַרימאַן האָט שוין געהאַט גענומען ביי דער סאָוויעטען מאַכט 4 מיליאָן דאָלאַר. נאָר ווייל די אַרבייט דאַרף קאָסטען 6 מיליאָן, האָט ער געבעטען איהם צו באַפרייען פון די התחייבות'ן.

פאַרשטאַרקטע מיליטער מאַכט אויפ'ן אינזעל יאַוואַ.

לאָנדאָן, 16 (אַ.ט.ע.) דער קאָמענדאַנט פון האָלענדישען מיליטער אויפ'ן אינזעל יאַוואַ האָט באַשלאָסען צו פאַרגרעסערן דאָך פרייוויליגע מיליטער מיט נאָך 12 טויזענד מאַן און אָרגאַניזירען אַ מיליץ פון 15 טויזענד מאַן.

דאָס מיליטער וועט שטעהן אין צענטער, וועלכע זענען אַממייסטען באַדראָהט דורך די אויפשטענדיגע.

ביאַליסטאָקער טעקסטיל-אַרבייטער פאָדערן 40 פּר. הוספה.

ביאַליסטאָק, 16 (טעלעפאָניש). די ביאַליסטאָקער טעקסטיל-אַרבייטער האָבען אַרויסגעשטעלט לוין פאָדערונגען פון 40 פּראָצענט, דראָהענדיג מיט אַ שטרייק, אויב זייערע פאָדערונגען וועלען נישט נאָכגעגעבען ווערען.

גלייכצייטיג האָבען זיך די ביאַליסטאָקער טעקסטיל-אַרבייטער געווענדעט צו די טעקסטיל-פאַראיינען אין די אַנדערע שטעדט וועגען אַ געמיינזאַמער אַקציע.

וואַרשאַ, 16 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט האָט זיך אין וואַרשאַ אָנגעהויבען אַן אויסערגעוועהנליכע זיצונג פון ציוניסטישען פּאַרטיי-ראַט.

ס'איז געהאַלטען געוואָרען אַ רעפּעראַט וועגען דער טעטיגקייט פון צענטראַל-קאָמיטעט און וועגען דער לאַגע אין די באַזונדערע אָרגאַניזאַציעס.

קיין גענויער באַריכט פון דער זיצונג איז נאָך נישט באַקאַנט, ווייל די זיצונגען זענען נישט קיין עפענטליכע און דויערן ביז שפּעט אין דער נאַכט.

פון די 49 מיטגלידער פון פּאַרטיי-ראַט זענען געקומען 39.

*

ווי מיר דערוויסען זיך, איז די אויסערגעוועהנליכע זיצונג פון ציוניסטישען פּאַרטיי-ראַט צוזאַמענגערופען געוואָרען צוליב דער אָפּגעשוואַכטער לאַגע אין דער ציוניסטישער באַוועגונג אין פּוילען און דער שלעכטער מאַטעריעלער לאַגע אין די אָרגאַניזאַציעס.

אויף דער זיצונג פון פּאַרטיי ראַט זענען אויך געמאַכט געוואָרען פּרובען פון אַ פאַרשטענדיגונג צווישען די ריכטונגען „על המשמר" און „עת לבנות".

„די שוואַרצע כריזאַנטעמע"

די געהיימע היילען פון טאָקיאָ און נאַגאַסאַקי -
און די בלענדענדע דאַנסינגס פון וואַרשע, בערלין און פּאַריז,

די עקזאָטישע תאוות פון מזרח -
און די ראַפינירטע אויסגעלאַסענקייט פון מערב,

די סודות פון יאַפּאַנישען קייזערליכען הויף -
און פאַרבאָרגענע ווינקלען פון די אייראָפּעאישע פּאַלאַצען...

אַן'אָטעם-פאַרכאַפּענדער פילם — איז אונזער נייער ראָמאַן

„די שוואַרצע כריזאַנטעמע"

צווישען די 100 פּרעמיעס,
וועלכע „נייער פאָלקסבלאַט" גיט אין דעם

ראָמאַן-פּרעמיען-קאָנקורס

געפינען זיך

30 אַריינטריטס-קאַרטען אויפ'ן גראַנדיעזען
מאַסקען-באַל פון דער יודישער פּרעסע!!!

200 גרויס-אינדוסטריעלער און סוחרים קיין א"י.

דאַנציג, (ספּ. טעל.) די היגע אַקציען-געזעלשאַפט פאַר'ן האַנדעל צווישען אייראָפּאַ מיט דעם מזרח, מאַכט פאָרבערייטונגען צום אָרגאַניזירען אַן עקסקורסיע צום אָריענט. אין וועלכער ס'זאָלען זיך באַטייליגען ביז 200 גרויס-אינדוסטריעלער און סוחרים פון דאַנציג, פּוילען, דייטשלאַנד, טשעכאָסלאָוואַקיען און עסטרייך.

די עקסקורסיע וועט באַזוכען ארץ-ישראל, סיריען און עגיפּטען, כדי זיך צו באַקענען מיט'ן ווירטשאַפטליכען לעבען אין די אָריענטאַלישע לענדער.

אין ארץ-ישראל, און בכלל אין די מזרח לענדער, וועלען די עקסקורסאַנטען באַגלייט-ווערען פון פאָרטרעטער פון דער ארץ-ישראל האַנדעלס - געזעלשאַפט „מסחר ותעשיה", וועלכע וועלען געבען אַלע נויטיגע אינפאָרמאַציעס, וואָס זענען נויטיג ביים אָנקניפּען האַנדעלס-באַציהונגען צווישען אייראָפּאַ און דעם מזרח.

גלייכצייטיג ווערען געמאַכט פאַרבערייטונגען צו דער ערעפענונג פון אַן אייראָפּעאישע אויסשטעלונג אין תל-אביב, אַלס צענטער פאַר די לענדער פון נאָהענטען מזרח. אויף דער אויסשטעלונג וועלען אויך זיין פאַרטרעטען אַ רייהע האַנדעלס-און אינדוסטריעלער אונטערנעהמונגען אין פּוילען.

עקספּלאָזיע אין אַן עלעקטראָווניע נעבען בערלין.

בערלין, 16 (א.ט.ע.) אין ווילמערסדאָרף, נעבען בערלין, האָט עקספּלאָדירט די עלעקטראָווניע.

נעבען דער עקספּלאָדירטער עלעקטראָווניע געפינט זיך דאָס הויז, אין וועלכען ס'וואוינט די פּוילישע האַנדעלס-דעלעגאַציע. קיינעם האָט אָבער נישט געשאַדט, ס'זענען בלויז אַרויסגעפאַלען די שויבען.

שטיצט דעם היינטיגען אָבצייכנונגס-טאָג פון „תומכי אורחים".

דער הילפס-פאַראיין „תומכי אורחים" גיט אויף יעדען שבת אַרויס געלד אונטערשטיצונגען און אויסערדעם ווערט שוין אין די נאָהנטסטע טעג געעפענט אַ אומזיסטע קוך ביי „תומכי אורחים" עס איז דעריבער זעהר געוואונשען, צו קויפען אַ אָבצייכנונג פון „תומכי אורחים", אום דערמיט מיטצוהעלפען, אַז די וויכטיגע אינסטיטוציע זאָל ווייטער קענען ערפילען איהרע פליכטען, אין די פאַרוואַלטונג, וועלכע אַרבייט אונערמידליך זאָל קענען די טעטיגקייט פון „תומכי אורחים" פיל פאַכיג פאַרברייטערן.

פרעזידענט לעבע וועגען יודישע פראגען

די יודישע ארבייטער אין דייטשלאנד.—ארץ-ישראל-פראבלעם און די דייטשע ס. ד.—יודיש און העברעאיש.

אינטערוויו פון „נייעם פאלקסבלאט" מיט'ן פרעזידענט פון דייטשען רייכסטאג.

פרעסע-קאָנפערענץ ביי'ם פרעזידענט לעבע.

נעכטען 6.40 אין דער פריה איז אָנגעקומען קיין לאָדז דער פרעזידענט פון דייטשען רייכסטאָג פּאָול לעבע, אויף דער באַהן האָבען איהם אָפּגעוואַרט די דעפּוטאַטען צערבע און קראָניג, ראַטמאַן קוק, דער דייטשער קאָנסול אין לאָדז, און זשורנאַליסטען. נאָך אַ קורצער בעגריסונג האָבען זיך אַלע געלאָזט אין גראַנד האָטעל, וואו דער גאַסט האָט אָפּגעגעסען פריהשטיק.

אַרום 10 אַ זייגער איז ער בעלעגערט געוואָרען פון זשורנאַליסטען און איז ממש געווען געצוואונגען אויפצונעהמען זיי אויף אַ פרעסע-קאָנפערענץ. ס'זענען אָנוועזענד געווען פערטרעטער פון דער דייטשער יודישער, און פוילישער פרעסע פון לאָדז, וואַרשא, קראָקא. ס'איז אויך ספּעציעל געקומען צופאָהרען דער וואַרשאָווער קאָרעספּאָנדענט פון „טיימס" בעת דער פרעסע-קאָנפערענץ; זענען אויך אָנוועזענד געווען די דעפּוטאַטען קראָניג און צערבע און דעפּוטאַט דיאַמאַנט, וועלכער האָט אויך מאָמענטענווייז אָנטיילגענומען אינ'ם געשפּרעך.

אין אָנהויב פונ'ם געשפּרעך האָט פרעזידענט לעבע ערקלערט, אַז ער איז געקומען נישט אָפיציעל, נאָר אין פערטרעטונג פון דער דייטשער ס.ד. פּאַרטיי.

ער איז אַן אָנהענגער פון ערלעדיגען די פערשידענע סכסוכים אויפ'ן מערב און מזרח אויף אַ פרידליכען וועג. איינע פון די נאָהנסטע אויפגאַבען, איז איצט צו פערענדיגען דעם צאָל-קריג צווישען דייטשלאַנד און פוילען, אין וואָס ס'זענען פעראינטערעסירט ביידע מלוכות.

— ווי האַלט עס מיט'ן מיניסטעריען-קריזיס אין דייטשלאַנד?

— הינדענבורג האָט איצט אַרויסגעוויזען אַ טענדענץ צו שאַפען אַ רעכטען-קאַבינעט. אַמאָל איז ער געווען אַן אָנהענגער פון אַ גרויסער קאָאַליציע, איצט האָט ער פון דעם רעזיגנירט און זוכט אַ צענטראַ רעכטע רעגירונג. ס'איז אָבער צווייפעלהאַפט, אויב ס'וועט אַהם געלונגען, ווייל ס'איז איצט נישט מעגליך – זאָגט פרעז. לעבע – צו שאַפען אַ מאַהרהייט אָהן דעם אָנטייל פון די ס. ד.

— וועלכע קרייזען אין דייטשלאַנד זענען אייגענטליך פעראינטערעסירט אין פערציהען דעם צאָל-קריג?

וואַרשיינליך אייניגע גרופּען אינדוסטריעלער...

דעפּ. דיאַמאַנט: קודם-כל די אַגראַריער, וועלכע ווילען נישט צולאָזען די פוילישע לאַנדווירטשאַפטס פּראָדוקטען, אויך די שווער-אינדוסטריע, ווייל פוילען האָט אייזען, שטאָל און קויהלען. זייער אָפּאָזיציע וועט אָבער באַלד אויפהערען, ווייל די פוילישע שווער-אינדוסטריע וועט זיך באַלד אָנשליסען אינ'ם וועלט-טרוסט.

פרעז. לעבע: זיי זענען געגען יעדען האַנדעלס-טראַקטאַט. כדי צו האָבען פרייע הענד.

דעפּ. דיאַמאַנט: די דייטשען האָבען געשלאָסען האַנדעלס-טראַקטאַטען מיט איטאַליען און שפּאַניען, זיי געניסען אָבער נישט פון איהם, בעת פוילען וואָלט ביי זיי געקענט קויפען אַזוי פיל, וויפיל זי ליפערט. אין דייטשלאַנד האָט מען מורא, אַז נאָכ'ן שליסען דעם האַנדעלס-טראַקטאַט וועט זיך אָנהויבען אַן אַנלויף פון די מזרח-יודען.

פרעז. לעבע: פּרינציפּיעל זענען די אונטערהאַנדלונגען כמעט פערענדיגט. ס'זענען געבליבען בלויז דעטאַלען און וועט קומען אין דייטשלאַנד אַ לינקע רעגירונג, דאַן וועט דער דייטש-פוילישער טראַקטאַט באַלד פערווירקליכט ווערען. דער טראַקטאַט וועט האָבען אויך אַ גרויסע פּאָליטישע בעדייטונג. די פרייע קאָמוניקאַציע, וואָס וועט זיך איינשטעלען, וועט פיל מיטהעלפען צו דער דערנעהענטערונג פון דייטשען מיט פּאָלאַקען און וועט אָפּשוואַכען די פּאָראורטיילען, וואָס הערשען אין פערשידענע קרייזען. פיל וועט אין דער דאָזיגער בעציהונג מיטווירקען דעפּ. דיאַמאַנט, וועלכער נעהמט אַ גרויסען אָנטייל אין די טראַקטאַט-אונטערהאַנדלונגען.

דעפּ. דיאַמאַנט: אויב ס'וועט געשאַפען ווערען אַ לינקע רעגירונג.

פרעז. לעבע: מיר וועלען עס שטיצען מיט דער גאַנצער קראַפט.

דער געשפּרעך געהט נאָך איבער צו דער פראַגע וועגען דעם דייטשען קאָנטינגענט פון 300,000 טאָן קויהלען-אַריינפאָהר פון פוילען און וועגען פרעזידענט לעבע'ס רעדע אין דאַנציג בעת וועלכע ער זאָל האָבען געזאָגט, אַז מען האָט ביי די דייטשען מיט געוואַלד צוגענומען דעם קאָרידאָר. פרעז. לעבע ערקלערט, אַז די דאָזיגע ווערטער, וואָס ווערען איהם צוגעשריבען, האָט ער נישט געזאָגט, דאָס וואָלט געווען געגען די אינטערעסען פון די דייטשע אַרבייטער אין פוילען.

די דייטשע סאָציאַל-דעמאָקראַטיע און ארץ-ישראל.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס אין לאָדז האָט נעכטען געוויילט דער פרעזידענט פון דייטשען רייכסטאַג פּאָול לעבע, האָט זיך אונזער מיטאַרבייטער געווענדעט צום פרעזידענט מיט אַ רייהע פראַגען וועגען יודישע און אַלגעמיינע ענינים.

— ווי זעהט אויס די יודישע אַרבייטער-בעוועגונג אין דייטשלאַנד? — האָבען מיר געפרעגט.

— יודישע אַרבייטער אין דייטשלאַנד איז פערהאַן זעהר ווייניג, און דערצו זענען זיי נישט אָרגאַניזירט. עס זענען פערהאַן בעזונדערע „פּועלי-ציון" גרופּען, אָבער זייער אַרבייט איז בעשרענקט אויפ'ן קולטורעלען געביט און מיט דער ספּעציעלער טעטיגקייט פאַר ארץ-ישראל. אין פּאָליטישע פראַגען געהען זיי נישט בעזונדער, ווייל זיי זענען מיטגלידער פון דער דייטשער סאָציאַל-דעמאָקראַטישער פּאַרטיי.

— ווי איז די שטעלונג פון דער דייטשער סאָציאַל-דעמאָקראַטיע צום פּאַלעסטינאַ-פּראָבלעם?

— קיין אָפיציעלע שטעלונג האָבען מיר נישט. אָבער די פּאַרטיי טאָלערירט און זעהט אַפילו גערן די אַרבייט פון איה"צ מיטגלידער פאַר ארץ-ישראל.

— אין וואָס בעשטעהט די אַרבייט פון דעם פּראָ-פּאַלעסטינאַ קאָמיטעט אין דייטשלאַנד צו וועלכען איהר געהערט?

— הויפּטזעכליך אין פּראָפּאַגאַנדע.

— צי געהערט איהר צום פּראָ-פּאַלעסטינאַ-קאָמיטעט אַלס סאָציאַליסט און אַלס פערטרעטער פון דער פּאַרטיי?

— צום פּראָ-פּאַלעסטינאַ-קאָמיטעט געהער איך און מיין חבר דעפּוטאַט ברייטשייד. דאָס האָט אַ ספּעציעלע בעדייטונג, ווייל ער ח' ברייטשייד, איז אויך אַ מיטגליד פון דער פעלקער-ליגע, וועלכע איז דער בעל-הבית איבער'ן מאַנדאַט אויף פּאַלעסטינאַ. צום פּראָ-פּאַלעסטינאַ-קאָמיטעט, אָבער, געהערען נישט נאָר סאָציאַליסטען, נאָר אויך פערטרעטער פון אַלע פּאַרטייען, ביז די דייטש-נאַציאָנאַלע.—איך, פערזענליך, האַלט די קאָלאָניזאַציע פון א"י. פאַר אַ זעהר-וויכטיגען סאָציאַלען עקספּערימענט פון קאָנסטרוקטיווען סאָציאַליזם, אין געגענזאַץ צו די קאָמוניסטישע עקספּערימענטען אין רוסלאַנד.

— ווי איז די שטעלונג פון סאָציאַליסטישען אינטערנאַציאָנאַל צום ארץ-ישראל פּראָבלעם?

— די „פּועלי-ציון" (רעכטע) זענען מיטגלידער פון אינטערנאַציאָנאַל און דערמיט איז די שטעלונג צו זיי קלאָר.

צי איז דער דייטשער סאָציאַל-דעמאָקראַטיע בעקאַנט, אַז דער „בונד" פיהרט אַ קאַמף פאַר יודיש און זיי זענען קעגנער פון דער פּאַלעסטינאַ טעטיגקייט?

— „אונז איז בעוואוסט, אַז דער „בונד" קעמפט פאַר יודישע שולען, אָבער ס'איז נישט פערשטענדליך דער קאַמף געגען ארץ-ישראל, ווייל איינס שליסט נישט אויס דאָס אַנדערע.

— צי איז אייך בעקאַנט דער קאַמף יודיש-העברעאיש?

— וועגען אַזאַ קאַמף ווייס איך, אָבער גענוי בין איך נישט בעקאַנט. איך וויל אָבער נישט אורטיילען ביז איך וועל נישט זיין גענוי אינפאָרמירט פון ביידע צדדים. —

— צי ווייסט איהר עפּעס וועגען די יודישע אַרבייטער אין די קויהלען-גרובען אין רוהר-געביט?

— ליידער ניין. וואַרשיינליך זענען זיי דאָרט זעהר ווייניג פערהאַן און אויב יאָ זענען זיי נישט אָרגאַניזירט. ווייל איך בין דאָרט גאַנץ אָפט. איך האָב זיך נאָך קיינמאָל נישט מיט זיי צונויפגעטראָפען.

די פיהרער פון דער לאָדזער דייטשער סאָצ. פּאַרטיי בעטען אונז איבער, מיר זאָלען פערענדיגען דעם געשפּרעך, ווייל דער פרעזידענט איז מיד, און מיר געזעגענען זיך מיט'ן גאַסט.

י. הינדעס.

ראָמאַן-פּרעמיען-קאָנקורס פון „נייעם פאָלקסבלאַט" קופּאָן № 3

צו 145 יאָהר בעשעפטיגט ער זיך מיט פעלד-ארבייט.

מאָסקווע, בעת דער לעצטער פאָלקסצעהלונג האָט דער פויער שאַפּקאָווסקי פון דאָרף לארי אָנגעגעבען אַז ער איז אַלט 145 יאָהר.

נישט קוקענדיג אויף ן דאָזיגען זעהר און זעהר בכבוד'יגען עלטער, פיהלט זיך דאָך דער אַלטיטשקער גאַנץ מונטער און געהט יעדען טאָג צו דער אַרבייטער אויפ'ן פעלד. איצט האָט ער שוין די 6-טע פרוי, וועלכע האָט שוין אויך אַ פיינעם עלטער פון 87 יאָהר.

— —

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז דעם 12. יאַנואַר ד. י. געשטאָרבען אין מעראַן אין עלטער פון 47 יאָהר מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער פאָטער, זוהן, ברודער, שוואָגער און אָנקעל

נ. ע. זאב (ב"ר יחיאל נ"י) קאפלון

(בירגער פון דער שטאָדט לאָדז, זאוואדזקא 38).

די קבורה איז פאָרגעקומען דעם 13. יאַנואַר ד. י. אין מעראַן, וועגען וואָס עס טיילען מיט די אין טיפען טרויער פערבליבענע

פרוי, טעכטער, עלטערן, ברידער, שוועסטער און פאַמיליע. 483

יודישער ליטעראַטען- און זשורנאַליסטען-פעראיין אין וואַרשא אָפּטיילונג אין לאָדז.

היינט, מאָנטאָג, דעם 17. יאַנואַר פּינקטליך האַלב 9 אָוונט קומט פאָר אין לאָקאַל פון האַנדווערקער-קלוב פּאָלודניאָווא 4 — אַ

אטרויער-אקאדעמיע

צום טויט פון גרויסען יודישען דיכטער

יהואש (שלמה בלומגארטען ז"ל)

ס'נעמען אָנטייל: רעד. י. אונגער, דיכטער י. ראצעוועלסקי, רעד. ל. פוקס, דיכטער מ. בראדערזאן

בילעטען צו 50 גראָשען — ביים אַריינגאַנג פון זאַל. 944

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער פאַמיליע מאַרגוליעס, צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער זוהן

נ. ע. לייב.

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים!

דאָס פּערסאָנאַל פון דער פירמע נאַדעל (נאַראָמאָוויצקאַ 11). 489

דעם טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס אונזער ליבע קוזינע בינע, צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון איהר טייערען מאַן

שיע שאטאן ז"ל

זייט פון גאָט געטרייסט!

רפאל יהודה זילבערבערג און פאַמיליע. 486

KLINIKA POŁOŻNICZO-GINEKOLOGICZNA

Dr. med. S. DRUEBINA, 6-go Sierpnia (Benedykta) 15/17, telefon 53-10.

Po gruntownym remoncie klinika została uruchomiona. Przyjmuje się na porody i operacje na I-szą i II gą klasę.

Godziny przyjęć od 10-12. 779

Dr. ADAM Grosglik

Al. Kościuszki 27, tel. 51-78

הויט און וועגערישע קראַנקהייטען, רענטגען און ליכט-היילאינסטיטוט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

„אנ'אנטיס'ל“

נאר א זעלטענער.

כמעט אונבאמערקט איז אדורך אין דער יודישער פרעסע די ידיעה וועגען דעם טויט פון איינעם פון די גרעכטע אנטיסעמיטען - טעאָרעטיק — אוסטען-טשעמבערלען.

מיר זענען געוואוינט צו גאָסירען דעם אוועקגעהן אין בעסערע וועלטען פון גרויסע לייט פון די חסידי אומות העולם — מען איז זיי מלוה מיט שבחים און מיטליידס געזאַנגען; און אַזוי-ווי „וועגען טויטע מעג מען זאָגען אָדער גוטס אָדער גאָרנישט“ איז דער טויט פון 72 יאָהריגען אַנטיסעמיטישען שריפט-שטעלער אַדורך אומבעמערקט, און איז נישט אַרומגערעדט געוואָרען.

משמעות, אַז אויך אין דער עכט-קריסטליכער פרעסע האָט דאָס „אָבטראָ-בען זיך“ פון טשעמבערלענען אויך נישט בעמאַכט קיין איבעריג גרויסען איינדרוק, וואָרום אַ גרויסקייט, וואָס איז געבויט אויף דעם עקסטרעמסטען האַס, ווערט תיכף צושאָטען און צוקרישעלט נאָכ'ן טויט. —

דער איידעם פון גרויסען מוזיקער, און שונא ישראל ריכאַרד וואַגנער, דער שעפער פון ראַסען-אַנטיסעמיטיזם אוס-טען סטיואַרט טשעמבערלען איז געווען בלויז גרויס אין זיין האַס צו יודען, וועלכען ער האָט זיך בעמיהט צו גע-בען אַ וויסענשאַפטליכען יסוד.

דער וויסענשאַפטליכער יסוד איז גע-ווען אַ מין פערטיידיגונג פאַר דעם גע-וויסען, וואָס טליעט דאָך אין איטליכען מענשען, ווי פערדאָרבען, ווי גרויס דער אויסוואורף זאָל אין איהם נישט זיין.

עס איז גאָר קיין ספק נישט, אַז דער שרעקליכסטער פערברעכער, און דער גרויזאַמסטער מערדער זוכט פאַר זיך און געפינט אוראי אַזאַ פערטיידיגונג, וואָס זאָל נישט שטעהן אין אַ סתירה מיט זיין טאַט —

אָפט זאָרגט זיך די געשיכטע דער-פאַר, וועלכע רעגיסטרירט די מעהר מזל'דיגע מאַסען-מערדער אין דער רוב-ריק פון „היסטאָרישע העלדען“, און די באַנדיטען פון גייסטיגקייט אין דער שורה פון וויסענשאַפטלער...

די וויסענשאַפט גופא גיט אָבער אַכטונג אויף זייערע קאָפּ-שיידלען, און די ערקלערונג פאַר זייערע מעשים און אידעען געפינט זי אין אַ מאַמען אָדער אַ זיידען אַ שיכור, אַ פּיאַליטיקער א.א.וו.

דער טיפ טשעמבערלען איז פאַר אונז יודען נישט קיין זעלטענהייט: ביי אונז קריגט ער דעם תיקון און אויס-דרוק אין דעם שלל רענעגאַטען, משומדים, נאַציאָנאַל-פעררעטער, וואָס פער'צרעת'ן דאָס יודישקייט פון זינט ווען מיר געדענקען זיך.

דער ענגלענדער אוסטען טשעמבער-לען איז געווען אַ גאָר זעלטענער טיפ ביי דעם ענגלישען פאָלק — אַן'עכטער רענעגאַט, אַן'איבערגעלאָפענער צו די דייטשען, און בעת'ן וועלט-קריג אַ פער-ביסענער שונא פון ענגלאַנד.

אַזאַ איינער איז שוין אַ זעלטענהייט, און אַזאַ איינעם דאַרף מען שוין זוכען. ס'איז „אַנ'אַנטיקעל“, וואָס די ענגלישע וועלט האָט פערלוירען, און וועט לאַנג אפשר מוזען וואַרטען ביז ס'וועט קומען אַנ'אַנדערער, וואָס וועט איהם קאָנען ממלא מקום זיין!..

ב״ז.

די גרויסע פאליטישע ארעסטען אין לאנד.

רעוויזיעס און אַרעסטען זענען פאָרגעקומען אין גאַנצען לאַנד אין איין נאַכט.—צווישען די אַרעסטירטע געפונען זיך אַ חוץ די דע-פוטאַטען אויך באַנק-דירעקטאָרען און בעאַמטע פון מיניס-טעריום.—ענטדעקט געוועהר סקלאַדעס, לאַגערן פון קאָמוניס-טישער ליטעראַטור און גרויסע סומען געלד.— ווידערשטאַנד געגען דער פּאָליציי בעת די אַרעסטען.—די יוגענטליכע קאָמו-ניסטען זענען בעפרייט געוואָרען.

דער אַרעסט פון די דריי ווייסרוסי-שע דעפוטאַטען און די גרויסע רעוויז-יעס און אַרעסטען זענען ווייטער די סענסאַציע פון טאָג. אָפיציעל ווערט מיטגעטיילט, אַז די ענטדעקטע אַנטי-מלוכה'שע אָרגאַניזאַציע האָט גאָרנישט קיין געמיינזאַמעס מיט דער ווייסרוסי-שער נאַציאָנאַלער בעוועגונג. עס שטעלט זיך אַרויס, אַז די ענטדעקטע אָרגאַני-זאַציע האָט געאַרבייט מיט'ן געלד פון „קאָמאינטערען“, אַזוי איז פעסטגע-שטעלט געוואָרען, אַז עטליכע קרייזען האָבען בעקומע צו 1,500 און 2,000 דאָלאַר אַ חודש, די פונקציאָנערען האָ-בען בעקומען געהאַלט. די ראָל פון פערמיטלער אין פערשידענע פינאַנציע-לע טראַנזאַקציעס האָבען ערפילט די ווייסרוסישע קאָאָפּעראַטיווע בענק אין ווילנאָ, פינסק און גלובאָקי. נאָכדעם, ווי ס'איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען אַ רעוויזיע אין דער ווילנער ווייסרוסישער קאָאָפּעראַטיווער באַנק זענען אַרעסטירט געוואָרען די דירעקטאָרען קאָוושאַ און אָסטראָווסקי, אין פינסק איז אַרעסטירט געוואָרען דער דירעקטאָר פון דער באַנק סאָקאָלאָווסקי, אין באַנק אין גלו-באָקי האָט מען אויך געפונען זעהר פיל קאָמפּראָמיטירענד מאַטעריאַל.

די אַרעסטען אין וואַרשאַ ווי אויך אויף דער גאַנצער פּראָווינץ זענען אַדורכגעפיהרט געוואָרען אין פערלויף פון איין נאַכט, אין ביאַליסטאָק זענען אַרעסטירט געוואָרען 5 פּערזאָן, אין ביאַלער קרייז 23 פּערזאָן, אין סאָקאָ-לער קרייז 5 פּערזאָן, אין וואָלקאָוויסק 3 פּערזאָן, אין ווילנאָ 11 פּערזאָן. אין סאָקאָלער קרייז איז ענטדעקט געוואָ-רען אַ מאַגאַזין מיט געוועהר. עס זע-נען אויך געמאַכט געוואָרען רעוויזיעס און אַרעסטען אין פינסק, נאָוואָגרודאָק און פּאָזען. אין פּאָזען איז אַרעסטירט געוואָרען אַ געוויסער ליפּסקי, וועלכער איז געווען דער געזעלשאַפטס-לייטער פון די דעפוטאַטען פון דער „לייבאָר-פּאַרטיי“, וועלכע זענען ערשט מיט אַ קורצער צייט צוריק געווען אין פּוילען.

אין ווילנאָ איז אויפ'ן בעפעהל פון דער פּראָקוראָטור אין דער נאַכט פון 14. אויפ'ן 15. פאָרגעקומען אַרעסטען צווישען די מיטגלידער פון דער ווייסרוסי-שער „הראָמאַדע“. עס זענען אַרעסטירט געוואָרען 4 רוסען, 4 פּאָלאַקען, 3 ווייס-רוסען און 2 יודען. דער דעפּוטאַט טאַ-ראַשקעוויטש איז אַרעסטירט-געוואָרען אויף דער באַהן-קאָלאָניע. ביי איהם איז געפונען-געוואָרען אַ גרויסע סומע אין דאָלאַרען און פיל קאָמוניסטיש מאַ-טעריאַל. דעפּ. וואָלאָשין איז אַרעסטירט געוואָרען אין זיין אייגענער וואוינונג. דעפּ. ראַק-מיכאַילאָווסקי איז אַרעסטירט-געוואָרען ווען ער האָט געוואָלט אָפּ-פאָהרען מיט דער באַהן.

שבת אין אָווענד איז דער יוסטיץ-מיניסטער מיישטאָוויטש געווען ביים סיים-מאַרשאַלעק און איהם געגעבען אויספיהרליכע ערקלערונגען וועגען דעם אַרעסט פון די דריי דעפּוטאַטען. דער מאַרשאַלעק וועלכער האָט לויט דער קאָנסטיטוציע דאָס רעכט זיך אַקעגענ-צושטעלען געגען דעם אַרעסט פון די דעפּוטאַטען, האָט ביז שבת שפּעט אין אָווענד נישט דעצידירט, צי ער וועט גע'ניטען פון דעם דאָזיגען רעכט.

* * *

אין דעם ביוראָ פון דער סיים-אינ-טענדענטור זענען שבת געקומען פּאָלי-ציי-פונקציאָנערען און האָבען זיך איג פאָרמירט וועגען דעם אויפפיהרען זיך פון די דעפּוטאַטען פון דער הראָמאַדע, וועלכע וואוינען אין סיים.

*

די אַקציע אויפ'ן שטח פון דער שטאָט וואַרשאַ ווערט אָנגעפיהרט דורך דעם נאַטשעלניק פון זיכערהייטס - אַמט שעדלעצקי מיט זיין געהילף ה' ליסאָוו-סקי, דעם לייטער פון דער פּאָליטישער פּאָליציי שימבאָרסקי און קאָם. סוכע-נעק. די אַקציע האָט זיך אָנגעהויבען פרייטאַג ביינאַכט.

עס זענען דורכגעפיהרט געוואָרען ביז 200 רעוויזיעס. ווי מען פערזיכערט פון פּאָליציאַנישע קוועלען, זענען די רעוויזיעס פאָרגעקומען ביי די מיטגלי-דער פון צענטראַל - קאָמיטעט פון דער פּוילישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, פון צענטראַל-קאָמיטעט פון דעם קאָמוניסטי-שען יוגענד - פערבאַנד, און עס זענען דערביי ליקווידירט געוואָרען די עקס-קוטיוועס, רעדאַקציעס, טעכנישע אָבטיי-לונגען סעקרעטאַריאַטען, קאָלפּאָרטאַזש-אָבטיילונגען. עס איז אַרעסטירט געוואָ-רען אַ גאַנצע רייהע פּערזאָנען, צווישען זיי פּערזאָנען, וואָס האָבען ערפילט אויסדריקליכע קאַמף טעראָריסטישע פונקציעס.

עס זענען אַרעסטירט געוואָרען 120 פּערזאָן, צווישען זיי פיל פּערזאָנען, וואָס זענען נאָטירט אין דער פּאָליטי-שער פּאָליציי, וואָס ווערען געזוכט דורך דער געריכטס מאַכט און וואָס בעזיצען פאַלשע פּעסער, וואָס עס בעווייזט אַמ בעסטען, אַז זיי זענען געווען „אונלע-גאַלע“ פונקציאָנערען פון דער קאָמו-ניסטישער פּאַרטיי.

די פּאָליציי האַלט, אַז צווישען די אַרעסטירטע זענען פערהאַן מיטגלידער פון צענטראַל - קאָמיטעט פון דער קאָ-מוניסטישער פּאַרטיי, פון די קרייז - און ראַיאָן-קאָמיטעטען. עס זענען אויך צווי-שען די אַרעסטירטע פערהאַן פּערזאָנען, וואָס זענען געקומען, ווי די פּאָליציי פערזיכערט, פון רוטלאַנד, ווי למשל,

דער אַרעסטירטער אויף דזשעלנאַ-גאַס אַנטאָני אָלשעווסקי, אַ מיטגליד פון צ. ק., וועלכער פיהרט אָן זייט 5 יאָהר מיט דער אַרבייט אין פּוילען אין נאָמען פון קאָמינטערן, און לייזער שייקאָווסקי, אַ געצאָהלטער פונקציאָנער פון צ. ק.

אָלשעווסקי האָט אונטער'ן דרוק פון זאַכליכע בעווייזען, וואָס קאָמפּראָמיטי-רען איהם, זיך מודה געווען, אַז ער איז אַ געצאָהלטער פונקציאָנער פון צ. ק.

די צווי דערמאָנטע פּערזאָנען זענען בעת'ן אַרעסטירען זיי אָנגעפאַלען פון אַ בעהעלטעניש אויף דעם פּאָליציי-אַגענט, האָבען איהם פערשטאָפּט דאָס מויל און איהם צושלאָגען. נאָר אַ דאַנק דעם, וואָס זיי האָבען נישט געקאָנט עפענען דאָס זיכערהייטס - ציינגעל פון רעוואָלווער האָבען זיי נישט בענוצט קיין געוועהר.

אַלע אַרעסטירטע זענען איבערגעגע-בען געוואָרען צו דער דיספּאָזיציע פון דער פּראָקוראַטור.

*

עס איז געפונען געוואָרען אַ גרויסע צאָהל אויסלענדישע רעוואָלווערען

ביי די אַרעסטירטע מרדכי באַקשט און זח גערשוני האָט מען געפונען אין צווי וואַליזקעס דעם אַרכיוו פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי פון מערב ווייס-רוסלאַנד. דאָרט זענען געפונען געוואָרען צירקולאַרען אין דער פּוילישער, רוסי-שער, יודישער און ווייס-רוסישער שפּראַך פערשידענע מאַנוסקריפּטען, אינסטרוק-ציעס פון קאָמסאָמאָל אַדרעסירט צום צ. ק. פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, שיפרירטע בעריכטען, טעזען, דיסקו-סיאָנס-מאַטעריאַלען, רוסישע קאָרעספּאָנ-דענץ, וואָס בעווייזט אויסדריקליך אויף די בעציהונגען מיט די אויסלענדישע קאָמוניסטען. עס זענען אויך געפונען געוואָרען פערטיילונגס-ליסטעס פון בע-דייטענדע סומען אין דאָלאַרען צווישען פערשידענע אָרגאַניזאַציעס.

ביי די אַרעסטירטע טעכניקערס קאָ-לעצקאַ און באַכראַך האָט מען געפונען אַ פערטיילונגס ליסטע פאַר פּראָקלאַמאַ-ציעס, וואָס בעווייזט, אַז דער קאָלפּאָר-טאַזש איז געגאַנגען איבער'ן גאַנצען לאַנד. מען האָט אויך ביי זיי געפונען גרעסערע סומען אין דאָלאַרען (צו עטלי-כע הונדערט) און אין פּוילישע זלאָטעס.

די פּאָליציי פערזיכערט, אַז די געפו-נענע זאַכליכע בעווייזען זאָגען עדות, אַז מען האָט געזאַמעלט געוועהר צו טע-ראָריסטישע צוועקען. די אינסטרוקציעס און די קאָרעספּאָנדענץ בעווייזען, אַז די ליידונג פון דער קאָמוניסטישער אַקציע געפינט זיך אין אויסלאַנד. דאָס זאָלען אויך בעשטעטיגען די בעדייטענ-דע געפונענע סומען אין דאָלאַרען. עס זאָלען אויך זיין בעוויזען, אַז די פונק-ציאָנערען פון דער פּאַרטיי האָבען גע-נומען פּענסיע צו מעהר ווי 100 דאָלאַר אַ חודש, האָבען געהאַט באַהן-בילעטען 1-טע קלאַס און טראַמוואַי-בילעטען. אַ דאַנק דעם זאָל מען האָבען בעקומען די מעגליכקייט צו ווערבירען אָנגעשטעלטע פון די פערשידענע ספערען.

צווישען די אַרעסטירטע זענען פער-האַן סטודענטען, אַרבייטער, קרעמער און אפילו איין מיניסטעריאַל-בעאַמטער פון דער 6-טער ראַנגע א. י.

*

דאָס ענטוואָפנען און שלאָגען דעם אַגענט פון דער פּאָליטישער פּאָליציי דורך די אויבענדערמאָהנטע צווי קאָ-מוניסטען איז פאָרגעקומען ביי פּאָל-גענדע אומשטענדען: עטליכע אַגענטען פון דער פּאָליטישער פּאָליציי, זענען ביינאַכט אַריין אין דער דירה פון אָל-שעווסקי'ן און לייזער שייקאָווסקי. וועל-כע וואוינען אויף דזשעלנאַ 14. נאָך דער רעוויזיע איז דאָרט געבליבען דער אַגענט פון דער פּאָליטישער פּאָליציי מאַריאַן ראַזובעס, וועלכער האָט בע-דאַרפט היטען ביידע קאָמוניסטען, די איבעריגע אַגענטען זענען אַוועק מאַ-כען רעוויזיעס אין אַנדערע דירות. אָל-שעווסקי און שייקאָווסקי האָבען אויסגע-נוצט די געלעגענהייט וואָס דער אַגענט איז געבליבען איינער אַליין, האָבען זיך אויף איהם געוואָרפען, שטאַרק צעשלאָ-גען ביז ער האָט פערלוירען דאָס בע-וואוסטזיין. דערביי זענען די צווי קאָ-מוניסטען נישט אַנטלאָפען, ווייל קורץ דערנאָך זענען גראַד אָנגעקומען אַגענ-טען און אַ פּאָליציאַנט, כדי אָבצופיהרען די פערהאַלטענע אין דער פּאָליטישער פּאָליציי.

דער שווער - פערוואונדעטער אַגענט איז אָבגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

פון די 120 אַרעסטירטע אין וואַרשאַ זענען שבת שפּעט אין אָווענד בעפרייט געוואָרען ביז 30 יוגענדליכע, וועלכע מען האָט פערהאַלטען פרייטאַג צונאַכטס אַלס אָנגעהעריגע צום קאָמוניסטישען יו-גענד-פערבאַנד. די פערהאַלטענע זענען געווען אַלץ אַזעלכע, וואָס זענען אַמאָל געווען אַרעסטירט אויף קאָמוניסטישע מיטינגען און דעמאָנסטראַציעס, אָדער ביים קלעבען קאָמוניסטישע אויפרופען און פּלאַקאַטען. אַזוי ווי דאָס איצטיגע מאָל איז ביי זיי נישט געפונען געוואָ-רען קיין שום פערדעכטיגעס, זענען זיי נאָכ'ן אויספרעגען אין דער פּאָליטישער פּאָליציי, געוואָרען בעפרייט.

איך זוך איהם...

— פון —

ראובן ברייני

איבער ים'ען, איבער ווייטע לענדער, אין מזרח און מערב, האָב איך גע-וואַנדערט און איהם געזוכט —

איהם געזוכט מיט זיבען ליכט, דעם דערוואַרטעטען, געהאָפטען, גרויסען מענש-יודען, די צענטראַלע פערזענליכ-קייט פון אונזער פאָלק. די ראָמאַנטי-שע, די מיסטישע, די בעצויבערענדע, איינמאָליגע פערזענליכקייט, וואָס איך האָב נאָך איהר אַ לעבען - לאַנג אַזוי שטאַרק געבענקט, געבענקט.

געזוכט אונערמידליך, — נישט גע-פונען.

נישט ענטדעקט דעם נסתר.

און איך האָב ווידער און ווידער געזוכט, נישט פערלוירען מיין האָפענונג, ווייל עס קען דאָך נישט זיין, אַז אונ-זער דור איז אַזוי פער'יתומ'ט —

איך האָב געזוכט די פערזענליכקייט וועלכע פערקערפּערט, סימבאָליזירט אין זיך דאָס וועלט-יודענטום, די אוניווער-זאַלע יודישע נשמה אין אַלע איהרע דערשיינונגען און ענטפּלעקונגען: די יודישע גרויסע פערזענליכקייט, וועלכע פעראייניגט אין זיך אונזער גרויסע פערגאַנגענהייט און זאָגט אונז אָן אונ-זער נאָך גרעסערע, נאָך שענערע צו-קונפט.

איך האָב געזוכט אין מזרח און אין מערב, צווישען אַלע פּאַרטייען, צווישען אַלע שיכטען, צווישען די אויבערשטע און אונטערשטע שיכטען, רעכטס און לינקס.

איך האָב אויסגעשטרעקט מיינע גייסטיגע, מיינע „נעפּיהלס-הערנער“ אין אַלע ריכטונגען.

יענע דערוואַרטעטע, צענטראַלע, דער-לייזענדע יודישע פערזענליכקייט האָט זיך פאַר מיר נישט ענטפּלעקט.

וואַהרשיינליך בין איך קורצזיכטיג, וואַהרשיינליך שלעכט געזוכט, נישט ריכטיג בעגריפען. מעגליך, אַז איך בין נאָהענט פערביי-געגאַנגען, פערביי-וואַנדערט, יענע אַזוי-גערוהמטע פער-זענליכקייט — און נישט בעמערקט.

געוויס איז אין מיר דער פעהלער.

צו קריטיש, צו אַנאַליטיש, צו פיל מיט ספקות, צו גרויס זענען מיינע פאָדערונגען —

און איך הער נישט אויף צו פרעגען טיף אין מיין נשמה:

וואו ביזטו, דו, די גרויסע, די צענט-ראַלע, די דערלייזענדע פערזענליכקייט, וועלכע האָט די געטליכע קראַפט אַלע-מען אונז צו בעצויבערען, אַלץ וואָס איז אין אונזער פאָלק נאָך גייסטיג, עטיש, עסטעטיש, שעהן און גוט, - דאָס אַלץ צו זיך צוציהען, אַרום זיך און מיט זיך פעראייניגט אין איין גרויסען פלאַם, אין איין גרויסער דערלייזענדער טאַט — וואו ביזטו?

וואו ביזטו, דו איידעלע, דו מעכטיגע יודישע פערזענליכקייט, וועלכע האָט אין זיך איינגעזאַפּט דאָס אייביגע ליכט, וואָס איז בעהאַלטען אין אונזערע קול-טור - אוצרות, די אַלע ליכטיגע פונקען פון דער אוניווערזאַלער מענשליכער נשמה?

יענע פערזענליכקייט, פון וועלכער עס שטראַלען אַרויס חכמה, גוטסקייט, טרייסט און האָפענונג, גוטסקייט און דערהויבענקייט —

וואו ביזטו, גרויסער ברודער, וואו ביזטו דו גרויסער לעהרער, פיהרער און דערפּיהלער?

דו, וועלכען איך האָב לעבענס לאַנג געזוכט?

* * *

דורכשניטס - מענשען, אינטעליגענטע יודען, חכמים, קלוגע און איבערקלוגע יודען, טאַלאַנטירטע יודען, גייסטרייכע, וויציגע, געלעהרטע יודען, — האָבען מיר גענוג, גאַנץ גענוג.

איך האָב זיי בעגעגענט אין אַלע לענדער.

מיר האָבען אפילו גענויגע יודען

(ענדע זעה 7 טע זייט).

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר הויט, העגערושע און פער-שידענע פּראַנקהייטען.
הייל מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האַר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוועגד

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעצ. לונגען און האַרץ-קראַנקהייטען בעשטראַהלונג מיט קונסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג.

נייער פאלקסבלאט
17. יאנואר 1927.

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט
17. יאנואר 1927.

17 מאנטאג יד שבט תרפ"ז	יאנואר זון-אויפגאנג 7.17 זון-אונטערגאנג 3,30 לענג פון טאג. 9

שיך-פערטיילונג פאר תלמוד-תורה-קינדער.

(*) ווי מיר האבען שוין געמעלדעט, מיטגעטיילט האט די יודישע קהלה בעקומען פונ'ם ווארשאווער קאמיטעט פארבשטיין-טראטענהיים-שאר 126 פאר שיך. די שיך זענען בעשטימט געווארען פאר די פאלגענדע שולען און ת"ת: בית יעקב (זאכאדניא 66)—15 פאר; ת"ת אויף פעפער גאס 18—6 פאר; אהבת תורה (וואלבארסקא 20)—15 פאר; ת"ת של הרב—12 פאר; יסודי התורה (אלעע 1 מאי 37)—6 פאר; ת"ת אויף בושעזשינער—23—10 פאר; בית יעקב (ציגעל גאס 24)—8 פאר; ת"ת אויף ליפאווא 31—6 פאר; מחזיקי הדת (סאלגא 7)—6 פאר; יסודי התורה (קילינסקי 116) 4 פ., יסוד התורה (זגזשעווסקא 7) — 6 פאר; ת"ת אויף אלעקסאנדראווסקא 13 — 10 פאר; ת"ת אויף ציגעל-גאס 59—4 פאר; שומרי הדת (נייע זארזשעווסקי)—6 פאר און תורת חסד (קילינסקי 29)—12 פאר.

די אלגעמיינע פערזאמלונג פון קאלאניאל-הענדלער-פעראיין.

נעכטען איז ביי א טויזענד קעפיגען עולם אין קאלאניאל-הענדלער-פעראיין (ציגעל-גאס 15) פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג, און דער פערוואלטונג זענען געוועהלט געווארען: אוליגאווער, גאטליב, פינקעלשטיין, יאבלאנסקי, פיאטרקאווסקי, שווידער, ווילהעלם, מילער, אלשטיין ש. קעניגסבערג, היימעלפארב און מאגילינסקי. אלס קאנדידאטען: פוקס, טענצער, ליבערמאן, י. ראזענצווייג, וויינבערג, און גאמאלינסקי אין רעוויזיאנס-קאמיסיע: א. ראזענצווייג, פוקס און זיידלער, אלס קאנדידאטען: ווייגטרויב, י. ראזענצווייג.

איז די אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(§) היינט מאנטאג דיזשורירען ביי נאכט פאלגענדע אפטייקען: ג. אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50), ק. כאנדזינסקי (פיעטריקאווער 164), וו. סאקאלעוויטש (פרזעיאזד 19). ר. כעמדיעלינסקי (אנדרזעיא 26), י. זינדרעלעוויטש (איעטרקאווער 25), מ. קאספערקעוויטש (זגערזשער 54) און ס. טראווסקאווסקא (ברזעזשינער 56).

פרל. רות רענע

צוריקגעקומען קיין לאדז.

די בעקאנטע לאדזער זינגערין פרל. רות רענע, וועלכער האט אין די לעצטע חדשים מיט גרויס ערפאלג געשפילט אין לאדזשער פאוויליאן טעאטער, איז צוריקגעקומען קיין לאדז.

די קינסטלערין איז איצט אנגאזשירט געווארען אין דעם טעאטער פון וויערא קאניעווסקא און פאול ברייטמאן אין יאהאניסבורג (אפריקא).

וואס די קינסטלערין דערצעהלט וועגען לאנדאנער יודען און יודיש טעאטער — וועלען מיר שרייבען אין די נאהנטסטע נומערן.

Dr. med.
Różaner
צוריקגעקעהרט.
ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע און הויט-קראנקהייטען.
— בעהאנדלונג —
מיט קינסטליכע בערג-וואנגע.
נעמט אן פון 8—10 פריה
און פון 5 — 8 אווענד
נארוטאוויטש 9 1. שטאק
טעלעפאן 28-98.

ווענען פערעכענען אין רעזערוו די יאהרגענג 1898—1902.

מיליטערישע איבונגען פאר א רייהע יאהרגענג.-דער „נאדקאנטינגענס" פון יאהרגאנג 1905.

(מ) בקרוב וועט ארויס א פעראָרדנונג פון קריעגס מיניסטעריום, לויט וועלכער ס'וועט ענדליך געלעזט ווערען די פראגע פון די אנגעהעריגע צו די יאהרגענג 1898—1902, וועלכע האבען נאך ביז איצט צוליב פערשידענע טעמים אינגאנצען נישט געדינט. אדער בלויז טיילווייז געדינט אין מיליטער. די אלע אויבענדערמאהנטע פערזאנען וועלען פערעכענט ווערען אין רעזערוו און מ'וועט זיי אלעמען ארויסגעבען מיליטערישע ביכלעך. די דאזיגע פעראָרדנונג וועט זיך אבער נישט בעציהען אויף סטודענטען און שילער וועלכע געניסען פון „אדראטשעניעס" צוליב זייער שטודיום.

ווי מיר דערוויסען זיך, זאל שוין די פעראָרדנונג זיין אונטערגעשריבען דורכ'ן קריעגס-מיניסטער און זיך געפינען אין די ד.א.ק.'ס צום אויספיהרען.

מיר דערוויסען זיך גלייכצייטיג, אז ביז'ן 15-טען אפריל וועט ארייננעצויגען ווערען אין אקטיווען מיליטער-דינסט דער יאהרגאנג 1905 און די עלטערע יאהרגענג, ווי 1904 און 1903, וועלכע האבען ביז איצט נישט געדינט און אויך נישט פעררעכענט געווארען אין נאדקאנטינגענס.

אזוי ווי די פ.ק.או.'ס גרייטען שוין צו די „קארטי פאוואלאניעס" פאר די דאזיגע פערזאנען, ליגט אין זייער אייגענעם אינטערעס גלייך אויפצוגעבען זייערע געענדערטע אדרעסען אין די מיליטערישע אבטיילונג פון מאגיסטראט. אויב די פ.ק.או. וועט נישט וויסען דעם גענוי'ען אדרעס פון די מיליטער-פליכטיגע, וועלען די לעצטע געבראכט ווערען דורך דער זשאנדארמעריע מיט צוואנג.

די אלע פערזאנען, וועלכע וועלען יעצט נישט גערופען ווערען, וועלען פעררעכענט-ווערען אין נאדקאנטינגענס. וועגען פעררעכענען אין נאדקאנטינגענס וועט יעדער פעראינטערעסירטער בעקומען א שריפטליכע מיטטיילונג.

די פ.ק.או.'ס וועלען ביים פעררעכענען אין נאדקאנטינגענס גענוי זיך רעכענען מיט די אינסטרוקציעס פון קריעגס-מיניסטעריום. אין דער ערשטער רייהע וועלען אזוי ארום פעררעכענט-ווערען אין נאדקאנטינגענס די פערזאנען, וועלכע האבען ביים פאבאר בעקומען די קאטעגאריע א. מיט א פאראגראף. ס'וועט אויך אין א געוויסער מאס גענומען ווערען אין אכט די פאמיליען-פערהעלטענישען פון מיליטער-פליכטיגען א. ד. גל.

די נאדקאנטינגענס-רעקרוטען וועלען גערופען-ווערען אזוי ווי די רעזערוויסטען צו מיליטערישע איבונגען אויף 3—4 וואכען. ווען ס'וועלען פארקומען די איבונגען פאר די נאדקאנטינגענס-רעקרוטען, איז נאך נישט בעוואוסט.

ס'איז אבער מעגליך, אז א געוויסער טייל פון די נאדקאנטינגענס-רעקרוטען וועט גערופען-ווערען צו א נארמאלען מיליטער-דינסט. דאס קאן געשעהן אין פאל, אויב א טייל פון קאנטינגענס וועט זיך נישט צושטעלען.

פון אפריל ביז אקטאבער וועלען פארקומען מיליטערישע איבונגען פאר פאלגענדע יאהר-גענג 1902. 1890. 1891. 1898. א חוץ דעם וועלען גערופען-ווערען די אנגעהעריגע צו די יאהרגענג 1899 און 1900, וועלכע האבען מיט צוויי יאהר צוריק בעקומען „אדראטשעניעס" פון די איבונגען צוליב פערשידענע סיבות. דאגעגען וועלען היי-יאהר נישט גערופען-ווערען די אנגעהעריגע צו די יאהרגענג 1896, 1897 און 1895, וועלכע האבען בעקומען „אדראטשעניעס" פון די איבונגען אין יאהר 1923.

די ערשטע שריט פון רעפארמירען דאס שטייער-סיסטעם.

דאס ביז-איצטיגע שטייער-סיסטעם אין פוילען האט קאלאסאלע חסרונות. די פאכמענערישע קרעפטען, וועלכע זענען גענוי בעקאנט מיט דעם פראקטיצירטען סיסטעם האבען אפט אויפמערקזאם געמאכט אין דער פרעסע און אין די אינטערווענצען ביי דער רעגירונג, אז א ראדיקאלע רעפארם אויף דעם דאזיגען געביט וואלט געגעבען דער מלוכה פיל גרעסערע הכנסות, ווי דאס איז ביי היינטיגען טאג. די דאזיגע מיינונג איז אבער נאך ביז דא נישט לאנג נישט גענומען געווארען אין בעטראכט.

ערשט אין דער לעצטער צייט איז דורכגעבראכען געווארען דער ליניעזשער מויער פון דעם הערשענדען קאנסערוואטיזם אז דאס פינאנץ מיניסטעריום האט מסכים געווען אויף א רעפארמירונג פון דעם שטייער-סיסטעם. די גענויע פרטים פון דער דאזיגער ארבייט ווערען אויסגעארבייט דורך א ספעציעלער קאמיסיע אונטער דעם פארזיץ פון וויצע-מיניסטער גורא און וועט דויערען נאך אייניגע חדשים.

ביז אבער די רעזולטאטען פון דער טעטיגקייט פון דער קאמיסיע וועלען קאנען רעאליזירט ווערען, האט דאס מיניסטעריום בעשלאסען, ווי מיר ווערען געוואויר, ארייגצופיהרען אין לעבען אייניגע רעפארמען. אזוי, למשל, וועט דאס פינאנץ-מיניסטעריום אין דער נאהענטסטער צייט ארויסגעבען א פעראָרדנונג, לויט וועלכער די פראצעסען פון די שטייער קאמערען און אפילו די שעפען פון די שטייער-אמטען וועלען קאנען אויף אייגענער האנד, אהן דער אפראבאטע פון דער צענטראלע פראלאנגירען דעם טערמין פון שטייער-אפצאהלונגען, צולעגען אויף ראטעס און אין וויכטיגע פאלען אויך מבטל מאכען די פערלעגענע שטייערן.

די דאזיגע פעראָרדנונג וועט ברענגען דערצו, אז די פערשידענע שטייער-צאהלער וועלען קאנען לייכטער און שנעלער בעקומען אנ'ענטפער אויף זייערע טענות און וועלען נישט דארפען ווארטען אויף דער דעציזיע פון מיניסטעריום, דארפענדיג דערוייל איינצאהלען די גאנצע סומע, וואס ס'איז ארויפגעלעגט געווארען. עס איז אויך וויכטיג, אז די שטייער-אמטען וועלען האבען די מעגליכקייט אויף אייגענער אחריות אבצוהאלטען עקזעקוציעס אין פערשידענע פאלען.

גלייכצייטיג מיט דער דאזיגער וויכטיגער פעראָרדנונג וועט דאס פינאנץ-מיניסטעריום איבערגיסען א טייל קאמפעטענצען פון די אפעלאציע-קאמיסיעס אויף די שאצונגס-קאמיסיעס אויף אזא אופן, אז זיי וועלען קאנען אליין פערקלענערען די הויך פון ארויפגעלעגטען שטייער.

דער געהעריגער צירקולאר וועגען די אלע זאכען איז יעצט אין דער ארבייט און וועט בקרוב ערשיינען.

ווי מיר ווערען געוואויר וועט דער דאזיגער צירקולאר זיין דער ערשטער פון א גאנצע רייהע צירקולארען, וועלכע בעצוועקען צו רעפארמירען דאס שטייער-סיסטעם.

היינט קומט פאר דער יהואש-טרויער-אווענד.

דער טויט פון דעם גרויסען יודישען דיכטער יהואש (יהואש-שלמה בלומגארטען) האט ארויסגערופען אנ'אויפריכטיגען טרויער ביי אלע קרייזען פון דער יודישער בעפעלקערונג.

דער לאדזשער יודישער ליטעראטען- און זשורנאליסטען-פעראיין האט דעריבער בעשלאסען איינצואָרדנען א טרויער אווענד, אויף וועלכען ס'זאל בעערט ווערען דער אנדענק פון דעם גרויסען דיכטער.

דער טרויער אווענד קומט פאר היינט מאנטאג 8 א זייגער אין אווענד, אין לאקאל פון האנדעלס-פערבאנד (פאלודניאווא 4).

עס וועלען ארויסטרעטען: רעד. י. אונגער, רעד. ל. פוקס, דיכטער יצחק קאצענעלסאן און דיכטער משה בראדערזאן.

א לעהרער-קאנפערענץ.

דעם 8. יאנואר איז אין לאדז פארגעקומען א קאנפערענץ פון די לעהרער פון די נאציאנאלע געזעלשאפטליכע מיטעל-שולען. די קאנפערענץ איז צוזאמענגערופען געווארען דורך דער הויפט-פערוואלטונג און אין איהר האבען זיך בעטייליגט 22 דעלעגאטען פון 15 שולען פון פערשידענע עקען לאנד.

נאכ'ן אויסהערען א רייהע רעפעראטען וועגען דער אלגעמיינער לאגע פון דעם שול-וועזען, וועגען דער לאגע פון די לעהרער און וועגען די בעציהונגען צווישען פערבאנד פון די געזעלשאפטליכע מיטעל-שולען צו די לעהרער און צום לעהרער-פערבאנד, איז אנגענומען געווארען א רייהע רעזאלוציעס אין וועלכע ס'ווערט צוו. אנד. אנגעוויזען:

די מאטעריעלע לאגע פון לעהרער האלט זיך אין איין פערערגערען, ווייל די שול לייסטונגען ווארפען ארויף דעם הויפט-לאסט פון אויסהאלטען די שולען, אויף די לעהרער. די קאנפערענץ שטעלט פעסט, אז דער פערבאנד ארבייט אויס דאס פראגראם פון די שולען אהן דעם אנטייל פון די לעהרער און פאדערט אויף אלע לעהרער ארייננצוטרעטען אינ'ם לעהרער-פעראיין.

די קאנפערענץ האט אויסגעשטעלט א קאמיסיע פון 3 פערזאן, וואס זאל אויסארבייטען א סטאטוט פון א בעזונדערע סעקציע פאר די לעהרער פון די געזעלשאפטליכע מיטעל-שולען.

צום סוף האט די קאנפערענץ פעסטגעשטעלט אז די בעציהונג מצד די לעהרער פון די געזעלשאפטליכע מיטעל-שולען צו דער יודישער נאציאנאלער ערציהונג איז א פאזיטיווע.

אבאנירט ה. ה. פערטרעטער פון אלגעמיינע אמעריקאנער
וינטער-לעדערנע שיך-טרויערס!
פון 15-טען ביז 30 טען יאנואר ברינגן (?) גרויסע פרייז-ערמעסיגונג
Tow. Handlowe
„JELITPOL"
Łódź, Zgierska 26, tel. 54-79.
491

„סטאיאלאוטשיקעס".

פאר'ן ק"יג האט אין מזרח גאליציען עקזיסטירט א פאליטישע ארגאניזאציע א. נ. „סטאיאלאווטשיקעס" לויט'ן נאמען פון איהר גרינדער סטאניסלאוו סטאיאלאווסקי. די דאזיגע ארגאניזאציע האט געהאט א בעדייטענדע גרופע אין עסטרייכישען פארלאמענט. אין 1911 יאהר האט זיך די ארגאניזאציע צוזאמענגעגאסען מיט די נ. ד. אין דער לעצטער צייט האט זיך די גרופע צוריק ארגאניזירט און אין צוזאמענהאנג מיט דער נעגאטיווער שטעלונג צו פילסודסקי'ן מצד די נ. ד. האט די גרופע בעשלאסען ארויסצוטרעטען פון דער נ. ד.-פארטיי. אין לאדז האט די דאזיגע גרופע אנגעהויבען ארגאניזירען דער היגער ראטמאן גרעגאזשאק. אויך אין סיים ווערט געפיהרט אנ'אקציע צו בילדען א גרופע „סטאיאלאווטשיקעס", וואס זאל ווערבירען איהרע מיטגלידער פון צווישען די איצטיגע נ. ד. און פיאסט-אווצעס. די בעציהונג פון די סטאיאלאווטשיקעס צו דער רעגירונג איז א פאזיטיווע, און – א שארף נעגאטיווע צו נ. ד. און צום „לאגער פון גרויסען פוילען".

די גרופע האט אנגעהויבען ארויסצוגעבען אין קראקא א צייטונג א. נ. „סטאיאלאווטשיק".

פון געריכט.

וועגען א 400 רובל'דיגען וועקסעל

(א) פרייטאג איז אין אפעלאציע-אפטיילונג פון לאדזשער קרייז-געריכט בעטראכט געווארען די אפעלאציע געגען אנ'אורטייל פון 3. פרידענס-געריכט וועגען א פראצעס פון א 409-רובעל'דיגען וועקסעל.

א פאר יאהר פאר'ן קריג האט אנ'ארבייטער פון פאזנאנסקי'ס פאבריק פאר א בעשעדיגונג, בעת דער ארבייט בעקומען א פערגיטיגונג צוו. אנד, א פערפליכטונג פון א געוויסען קרעניג אויף צו רעמאנטירען די הילצערנע הייזלעך.

קרעניג האט ביז איצט די פערפליכטונג נישט אויסגעצאהלט און לאסאוו האט איהם אנגעקלאגט אין געריכט. אויפ'ן געריכט האט לאסאוו דורך עדות בעוויזען, אז דאס געבארגטע געלד האט קרעניג פערוועגדעט אויף הייזער-רעמאנט, דורך וואס זייער ווערט איז געשטיגען דאס געריכט האט צוגעשפראכען איבערצורעכנען דעם חוב אויף פולע 100 פראצ. און האט צוגע'משפט 1000 זל. מיט געריכט קאסטען. קרעניג האט אנגעגעבען אנ'אפעלאציע און דאס אפעלאציע-געריכט האט צוגע'פסקנט קרעניג צו בעצאהלען 75 פראצ פון חוב מיט די געריכט קאסטען.

אונזער ליבען שוואגער
יצחק סירש
צו זיין אפפאהרען נאך בעלגיען, ווינשען מיר איהם א גליקליכע רייזע און א צופרידען לעבען!
ברידער עלבוים.

פרעזידענט פון דייטשען רייכסטאג לעבע אין לאדז.

גרויסע פארטיישע רעדע אויף דער נעכטיגער אקאדעמיע אין „פילהארמאניע“.

יובליי-פייערונג פון דער דייטשער ארבייטס-פארטיי אין לאדז.

נעכטיגע אקאדעמיע אין „פילהארמאניע“.

2 א זייגער בייטאג האט זיך אין פילהארמאניע אנגעהויבען די פייערליכע אקאדעמיע. ביי א פיל-געפאקטען זאל ווערט די אקאדעמיע געעפענט מיט'ן געזאנג פון „אינטערנאציאנאל“, וועלכע ס'פיהרט אויס דער ארבייטער כאר און נאכדעם עפענט דעפ. קראניג די אקאדעמיע. ער בעגריסט די פארטייען פון פ. פ. ס., „פועלי ציון“ און „בונד“, די אלע פראפ. פעראיינען, דעם פרעזידענט פון דייטשען רייכסטאג לעבע, וועלכער איז ספעציעל געקומען פון בערלין (דער עולם ארדענט איהם איין אן אוואציע) די דעפ. דיאמאנט און טשאפינסקי. אסא בויער פון וויען און דעפ. ניעדזיאלקאווסקי, וועלכע האבען געזאלט קומען האבען צוגעשיקט בעגריסונגען, ווייל זיי האבען אליין נישט געקאנט קומען. א בעגריסונג האט אויך צוגעשיקט דעפ. דאשינסקי. דעפ. קראנינג שטעלט זיך אפ אויף דער געשיכטע פון דער דייטשער סאצ. ארב. פארטיי, וועלכע איז דעם 19. יאנואר 1922 געגרינדעט געווארען אין לאדז, און צו וועלכער ס זענען שפעטער אין 1925 י. צוגעקומען די גרופען פון פויזען, ביליק, אויבער-שלעזיען א. א. וו. אנווייזענדיג, אז שלום קען נאר הערשען, ווען די מינדערהייטען וועלען נישט זיין אונטערדריקט ערקלערט דעפ. קראנינג, אז די הייגטיגע פערזאמלונג ווערט אדורכגעפיהרט אונטער'ן לאזונג. וועלט-שלום און ערטיילט דאס ווארט דעם

פרעזידענט לעבע.

דער רעדנער הויבט אן פון א בעגריסונג אין נאמען פון דער דייטשער ס. ד. פארטיי און פון דער ס. ד. פראקציע אין דייטשען פארלאמענט. ער איז צופרידען, וואס אויך די דייטשע ארבייטער אין פוילען האבען איינגעשריבען א בלאטעל אין דער געשיכטע פון דער ארב. בעוועגונג. ער האט מיט צופרידענהייט אנגענומען די איינלאדונג צו קומען אהער, בפרט ער טרעפט זיך דא צוזאמען מיט אזעלכע אויסגעפרובטע טוער, ווי דעפ. דיאמאנט, וואס ער, לעבע, קען זיך פערגלייכען פאר זייגס א שילער. אין פוילען קומט ער צום דריטען מאל. דעם ערשטען מאל נאך דער רוסישער רעוואלוציע אין 1905 יאהר אין פארטיי שליחות, צום צווייטען מאל אין 1915 יאהר, מיטברענגענדיג פון ברעסלוי, קליידונג און עסענווארג פאר דער שווער געטראפענער דורכ'ן קריג בעפעלקערונג. דעמאלס האט ער געזעהען, ווי ס'ליידט פונ'ם גרויזאמען קריג די שטעטישע בעפעלקערונג און אין דער ערשטער רייה די ארבייטער, און איצט איז ער געקומען צום יו"ט.

מ'קען נישט דערלאזען צום געדאנק, אז אימיץ זאל נאך וועלען א נייעם בלוט-באד, צוליב וואס פאר א סבה ס'זאל נישט זיין. צולאזען א נייעם קריג וואלט געווען דער גרעסטער פערברעכען פון א מלוכה מאן בנוגע זיין לאנד. איבעראל זענען דא סבות אויף צו זיין אומצופרידען, אבער די קארעקטיווען דארפען און קענען געמאכט ווערען אויף א פרידליכען אופן. די אינטערנאציאנאלע ארבייטערשאפט איז געגען יעדער אונטערדריקונג. און די דייטשע ארבייטער זענען שטענדיג ארויסגעטראטען געגען די האקאטיסטען און זיך אנגענומען פאר די מינדערהייטען. אין 1871 י. האבען זיי פראטעסטירט געגען דער אקופאציע פון עלזאס-לאטרינגען און בעת'ן לעצטען קריג געווארפען דעם לאזונג „אהן אנעקסיעס“ יעדער שלום טראקטאט בעשטימט דעם סטאטוס אויף לעולם ועד, אבער ס'איז שוין א היסטארישער פאקט, אז שטענדיג קומען צו די קארעקטיווען.

איצט איז דאס נייע ווארט די גרעניץ-אויסבעסערונגען, אבער די ענדערונגען דארפען פארקומען אויף א פרידליכען אופן. ס'איז א פאקט, אז דער דאנציגער קארידא צוטיילט ווירטשאפטליך דעם דייטשען געביט, ס'איז אבער א פאקט, אז דער בריק צווישען די דייטשע געביטען איז בעזעצט דורך א פוילישער בעפעלקערונג ס'מוז דעריבער געפונען און געשאפען ווערען א פרידליכער קאמפראמיס, וואס זאל צופרידענשטעלען ביידע צדדים.

אין דער מלוכה-פאליטיק דארף בעריקזיכטיגט ווערען די נויטען פון די מינדערהייטען בנוגע שפראך, שולע, ערציהונג, דאס וועט פערמיידען די נאצ. רייבונגען. די שווייץ איז בעוואוינט פון דריי נאציאנאליטעטען און ס'איז נישט געווען דער פאל, אז די דייטשען זאלען ציהען צו דייטשלאנד, פראנצויזען צו פראנקרייך, אדער איטאליענער צו איטאליען, ווייל קיינער פיהלט זיך נישט דארט פון אימיצען בעהערשט. די דייטשע און פוילישע רעפובליקען האבען פיל געמיינזאמע אינטערעסען. פוילען דארף נויטיג אינדוסטריע-פראדוקטען. דאגעגען האט זי פיל רויה-מאטעריאלען און לאנדווירטשאפט-פראדוקטען, וועלכע זי קען ליפערן פאר דייטשלאנד. ביים אויסבייטען די אינדוסטריע-פראדוקטען קען דייטשלאנד בעשעפטיגען פיל ארבייטער. ווען דער דייטשער ארבייטער ווייסט, אז ער ארבייט אויס פראדוקטען, וועלכע ווערען געליפערט פאר פוילען, ווירקט עס אויף איהם דערנעהנטערענד. דער פערזענליכער פערקעהר און דאס געגענזייטיגע צוזאמענקומען זיך, שליסט אפ דעם האס און שאפט-אפ פיל פאראורטיילען. די אינטערנאציאנאלע בעציהונגען מאכען שוואכער די געגענזאצען. דאס פיהלט זיך בולט אויף די צווישען פארלאמענטארישע צוזאמענפאהרען מינדערהייטס-קאנגרעסען א.ז.וו.

אייראפע איז קראנק. בעת אין 1900 י. האט אייראפע זיך בעצויגען צו אמעריקא ווי צו א אונטערוואקסענדען שילער און איצט איז אייראפע צוריקגעגאנגען און אמעריקא איז אויסגעוואקסען. דאס גאנצע געלד האט איבערגעוואנדערט קיין אמעריקע און זיי ווייסען נישט וואס מיט דעם צו טון. אין 1913 האט אמעריקא פראדוצירט 38.3 מיליאן טאן קוילען און אין 1924 122.8 מיליאן טאן קוילען. אמעריקא וואס האט $\frac{1}{5}$ מענשען ווי אייראפא פראדוצירט א העלפט קופער פון דער גאנצער וועלט-פראדוקציע, האט 4 מאל אזויפיל אויטאס וויפיל גאנץ אייראפע, א פיערטעל תבואה און דריי פיערטעל מאיס פון דער גאנצער וועלט-פראדוקציע. אויב אייראפע וויל געזונט ווערען מוז זי געהן אויפ'ן וועג פון אויסצוגלייכען די אלגעמיינע ווירטשאפטליכע געגענזאצען און וועט אויפ'ן ארגאנישען מעטאדישען וועג קומען צום פערגעזעלשאפטליכען די פראדוקציע. (שטארקע אפלאדיסמענטען)

דעפוטאט דיאמאנד

(רעדט דייטש) האלט א לענגערע רעדע אין וועלכער ער בעגרינדעט די ארבייטער-סאלידאריטעט און די נויטיגקייט פון אן איינהייטליכען קאמף געגען א מעגליכען קריג. ער רעדט אויך וועגען די ווירטשאפטליכע געגענזאצען פון דער קאפיטאליסטישער געזעלשאפט און רופט צו אייניגקייט פון דער אינטערנאציאנאלער ארבייטערשאפט

דעפ. טשאפינסקי: רעדט פויליש, ער בעגריסט אין נאמען פון פ. פ. ס'ישען צ. ק. — און סיים-פראקציע, ער דערמאהנט, אז פריהער האט ער אין עסטרייכישען פארלאמענט געקעמפט מיט ארבייטער פערטרעטער פון פערשידענע נאציאנאליטעטען און איצט אין בעפרייטען פוילען קומט מיר אויס צו קעמפען פאר די זעלבע סאציאלע נויטען. ער רעדט וועגען דער נויטיגקייט איינצוהאלטען דעם איינהייטליכען פראנט ביי די ארבייטער פון פערשידענע נאציאנאליטעטען.

דער קריג, וועלכער וועט איצט אויסברעכען וועט זיין אזוי גרויזאם, אז דער לעצטער קריג איז געווען א שפילעכעל.

ער בעגריסט דעם פרעזידענט לעבע און דריקט אויס זיין גלויבען, אז ס'וועט זיי געלונגען מיט געמיינזאמע כחות צו דערנעהנטערען דעם וועלט-שלום.

נאך דעם האלט דאס שלוס-ווארט דעפוטאט צערבע און די פייערליכע אקאדעמיע ווערט פערענדיגט מיט אויסגעשרייען לכבוד דעם הויפט-גאסט און די אלע געסט און לכבוד דעם וועלט-שלום.

אן'אינטערעסאנטער פרט: רעדענדיג וועגען די נאציאנאלע מינדערהייטען האבען נישט דעפ. דיאמאנט און נישט דעפ. טשאפינסקי קיין איין מאל נישט דערמאנט די יודען, דאגעגען האבען די דייטשע רעדנער דערמאנט דייטשען איקראינער, ווייסרוסען, ליטווינער, און יודען.

„ראזוואי“ פרעגט קשיות.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן קומען פון פרעזידענט לעבע קיין לאדז, האט דער נעכטיגער לאדזער „ראזוואי“ אפגעדרוקט אן'ארטיקעל פון אינזש. פאלקארסקי אויפ'ן אדרעס פון פרעז. לעבע.

דער ארטיקעל שרייבער שטעלט א רייה פראגען: פארוואס דייטשלאנד האלט זיך נישט אן ווערסאלער טראקטאט; פארוואס דייטשלאנד פיהרט נישט אויס די אינטערנאציאנאלע פערפליכטונגען; פארוואס די פוילישע בעפעלקערונג אין די דייטשע געביטען ווערט גערודפט א. אז. וו.

דער ארטיקעל טראגט דאס קעפעל: „ניע דאמי זשיעמי סקאנד נאש רוד!“

א בריף אין רעדאקציע.

געעהרטע רעדאקציע!

ערלויבט אויף די שפאלטען פון אייער חשוב'ער צייטונג צו פערעפענטליכען א שרייענדע עולה, וואס עס בעגעהט דער לאדזער שניידער מייסטער-פעראיין פון מענער-מאגאזין געגען אונז מיר לעכער-נייהער פון 20 פאמיליע מענשען אדורכמאכענדיג אונזער פאך אין משך פון א רייה צאהלרייכע יאהרען אין דחקות. אונטער דער שטענדיגער מורא פון קאנקורענץ ענדליך אבער דאס לעצטע יאהר האבען מיר זיך דערשלאגען דערצו, אז מיר זענען שוין א קאנצענטרירטע סעקציע אזוי, אז ביי דעם לעצטען שניידער-מייסטער-שטרייק האבען מיר שוין סאלידאריש 3 וואכען מוסטערהאפט געשטרייקט לטובת דעם אויבענדערמאנטען פעראיין. צוליב געוויסע סיבות נישט קענענדיג לענגער סאלידאריש מיטשטרייקען, האט דעריבער דער אויבענדערמאנטער פעראיין געוואגט אויף א שריט, וואס שטעלט אין סכנה 20 לעכער-נייהער-פאמיליעס מיט צירקא 100 נפשות: מיט איין ווארט געבראכען פרעמדע לעכער-נייהער מיט מאשינען און געעפענט אן'ארטעל און געצוואונגען אלע שניידער-מייסטער דארט צו געבען די ארבייט. אזוי ארום גענומען מען אפ ביי די לאדזער לעכער-נייהער די מעגליכקייט צו לעבען און צו עקזיסטירען.

מיר פראטעסטירען געגען די פארשטעהער פון שניידער-מייסטער-פעראיין פון מענער-מאגאזין, זאלען אויך רעאגירען דערויף די פארשטעהער פון אלע האנדווערקער אין לאדז אויף די שרייענדע עולה געגען אונז.

עס פאלגען 20 אונטערשריפטען.

די סעקציע לעכער-נייהער.

רעטשניצע פון דאקטוירים און ספעציאליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אבענד

ד"ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן-קר.	3—4
ד"ר כערשנער	קינדער-קראנקהייטען	12—9½ 5—4
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	1—11 6—5
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכטס קר.	2—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	3—1
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	2—12.30
ד"ר עליאסבערג	כראנישע קראנקה.	— 1
ד"ר בערנסאן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פסנלא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען, ווי שטאמלען א. ז. וו. פאקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג אינהאלאציעס, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פערלאנג — וויזיטען אין שטאט. — אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אורין, פלעגמא און בלוט. 2170

אימפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א דענטיסטישער קאבינעט
עס נעהמען אן:

ד"ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	10—2 נ. מ.
ד"ר לאזשינסקא סטאראפאלסקא	צאהן-ארצט	3—7

קינסטליכע ציינער, קראנען, פלאמבען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג

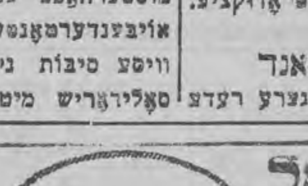

פאדערט איבעראל
נאר פאטענטירטע
פעלד-בעטען
פערזעהען מיט דער פאבריקס-מארקע
PALMA-PATENT
פאר וועלכע מיר גאראנטירען.
אויך שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל: ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, אמעריקאנקעס, קינדער-וועגעלעך, שאטקאווע און געבעטע מאטראצען.
ביליגסטע פרייזען: רעעלסטע בעהאנדלונג! ביליגסטע פרייזען!
לאדז, פולנאצנא 24.

Zakład fotograficzny
„PARISIEN“ ŁÓDŹ, BRZEZINSKA 69.

דערמיט מאך איך בעקאנט, אז צוליב רעקלאמע האב איך איינגעפיהרט אויסערגעוועהנליכע נידריגע פרייזען אויף מיינע קינסטלעריש אויסגעפערטיגטע פאטאגראפיעס לויט די אונטען אויסגערעכענטע אויסנאהמס-פרייזען:

6 פאסטקארטען ג. פ. דאפעלט רעטושירט 3 זל.
6 קאבינעט-בילדער " " " 8 "
1 אריגינאל-פארטרעט ג. פ. " 8 "

אויסער דעם גרופען-אויפנאהמען. אויסער'ן אטעליער ווערען אויך אנגענומען אויפנאהמען צו זעהר מעסיגע פרייזען. | צופאהרט מיט'ן טראמוואי נומער 1.

בעמ.: צו יעדען האלבען טוץ פאסטקארטען ווערט צוגעגעבען א פאטא-פארטרעט

עד מתי עצל תשכב?
ווי לאנג וועסטו ווארטען מיט דיינע איצטיגע און פאר'-מלחמה'דיגע וועקסלען?
מתי תקום משנתך?
ווען וועסטו קומען אין ביורא
17 פעטריקאווער 17
2-טען הויף, פארטער, דורכגאנג זאכאדניא 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס לויט'ן אוסטאוו, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען, וועגען פעטער און קאמיסאריאט-רזשאנדו, ביטעס וועגען דירה און אוזשאנד ראזיעמטשי און אין אלע פאליציי-בעצירקען, שותפות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראווינעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
רעכט-קאנסולענט י. מאנעלא,
פעטריקאווער 17, זאכאדניא 52
שנעל, רעעל און ביליג!

פאר 3 זל. עלעקטריש ליכט אין שטוב
קען יעדער בעקומען אויסצאהלען וועכענטליך פאר יעדען פ.
פערקויף פון פערשידענע עלעקטרישע מאטעריאלען
פ. לעווין,
קאנסטאנטינער 58, פראנט-געוועלב

די גרינדונג פון דער יודישער האנד-ווערקער - ארגאניזאציע אין לאדז.

די דייטשען בזעצען לאדז און דאס שפיטאל פון האנדווערקער-קלוב ווערט ליקווידירט.—די נויט און הונגער. — די ענערגישע הילפס-אקציע פון קלוב. — מוסטערהאפטע טיי-האלע. — פערטיילונגס-קאאפעראטיוו—פערבראוכס-קאאפעראטיוו.

בעארבייט פון ספעציעל-געזאמעלטע מאטעריאלען צום 15-יעהריגען יובילעי).

לאדז איז ענטגילטיג בעזעצט געווארען דורכ'ן דייטשען מיליטער. דער פראנט איז דערווייטערט געווארען פון אונזער שטאדט, אלע מיליטערישע שפיטעלער זענען אין לאדז ליקווידירט געווארען און בתוכם אויך דאס שפיטאל פון יודישען האנדווערקער-קלוב. דאס ווירטשאפטליכע לעבען אין פוילען איז פולשטענדיג אפגעשטעלט געווארען, די נויט איז געווען גארנישט צו בעשרייבען, פאר דאס האט זיך שטארק ענטוויקעלט דאס געזעלשאפטליכע לעבען. דער קלוב איז איז אויך נישט געבליבען היגטערשטעליג און אויך אנגעהויבען צו טראכטען ווי אזוי, פון איין זייט צו לינדערען די נויט פון די יודישע האנדווערקער אין לאדז און פון דער צווייטער זייט אויסנוצען דעם געזעלשאפטליכען פיבער צו ארגאניזירען דעם יודישען האנדווערקער ארום זיין ארגאניזאציע. דאס האט זיך אין פערלויף פון יאהר 1915 גלענצענד איינגעגעבען. דער קלוב האט איינגעארדענט א מוסטערהאפטע און ביליגע טיי-האלע, וואו ס'זענען זיך צוזאמענגעקומען די יודישע האנדווערקער און ארומגעשמועסט די אלגעמיינע פאליטיק און אייגענע אינטערעסען. די פרעקווענץ אין דער טיי-האלע פון האנדווערקער-קלוב איז געווען א קאלאסאלע. מיט דער בעדינונג האבען זיך פערנומען פרייוויליגע דאמען און הערען, וואס האבען זייער ארבייט געטון בשלימות. דאס איז אבער געווען נאר א קליינער טייל פון דער הילפס-ארבייט, וועלכע ס'האט אונטערגענומען דער יודישער האנדווערקער אין דער דעמאלסטיגער צייט.

מיט לעבענסמיטעל איז ביי אונז אין שטאט געווארען אלץ שווערער, געווען צייטען, ווען מ'האט אפילו נישט געקענט טראכטען וועגען בעקומען פאר גוט געלד צו קויפען א ברויט, אלץ איז געווען אויף קארטען, נאר אפילו אויף די דאזיגע קארטען איז געווען שווער עפיס צו בעקומען, ס'זענען דעריבער ענטשטאנען פערשידענע קאאפעראטיוועו, וועלכע האבען געהאט פאר א ציל צו פערזעהען זייערע מיטגלידער מיט לעבענסמיטעל - פראדוקטען, אזא קאאפעראטיוו האט אויך געגרינדעט דער יודישער האנדווערקער - קלוב, די ליטונג איז געלעגען אין די ענערגישע הענד פון אינזש. ס. לעבענהאפט.

דער קאאפעראטיוו האט זיך שטארק ענטוויקעלט, איז גערעכנט געווארען צו די גרעסטע קאאפעראטיוועו ביי אונז אין שטאט און האט געהאט זייער גרויסע פערדינסטען לגבי זיינע מיטגלידער. דער דאזיגער קאאפעראטיוו, וועלכער האט די ערשטע צייטען קיין מיטגלידער נישט געהאט, נאר האט נאר געהאט פאר א ציל צו פערטיילען די מיטגלידער די פראדוקטען, וועלכע דער קאאפעראטיוו האט בעקומען פון די אפיציעלע אינסטיטוציעס, איז שפעטער פערוואנדעלט געווארען אין א קאנסום קאאפעראטיוו מיט מיטגלידער, א זעלבסט - הילף-אינסטיטוציע, וועלכע איז לײדער שפעטער, צוליב'ן פעהלען פון ענערגישע מענשען ליקווידירט געווארען.

בעארבייט פון י. דאנכין.

(המשך קומט).

ענטדעקט דורכ'ן ראדיא א פער-שוואונדען מיידעל.

וו א ר ש א, 16. (טעלעפאניש). דאנערשטאג איז פון איהרע עלטערנס וואוינונג פערשוואונדען איזאבעלא כענטשקאווסקא 13 י. א. (כאטשימסקא 19). די מוטער האט געהאט א חשד, אז די טאכטער איז אריינגעפאלען אין די הענד פון פרויען-הענדלער, דעריבער האט די מוטער זיך געווענדעט צום אנפיהרער פון דער זיטען פאליציי קאמיסאר בודזינסקי, אז ער זאל איהר העלפען אויסגעפינען די פערשוואונדענע טאכטער.

קאמיסאר בודזינסקי איז געפאלען אויף אן אריגינעלע המצאה ער האט פרייטאג זיך געווענדעט צו דער ראדיא-סטאציע, זי זאל וועגען דער פערשוואונדונג מעלדען צווישען די נייעסען, וואס זי גיט אן טעגליך און וואס עס הערען די אלע, וואס האבען ביי זיך אין שטוב ראדיא-אפאראטען. און די זאך איז ווירקליך געלונגען.

א ראדיא-אבאנעמענטין אין פרושקאוו — מארטא פרוינד — האט שבת געמאלדען דער זיטען-פאליציי אין ווארשא, אז די פערשוואונדענע געפינט זיך ביי איהר אלס פערדינגענע צו ניאנטשען א קינד.

בענטשקאווסקא'ס עלטערן זענען תיכף אפגעפאהרען קיין פרושקאוו אפצונעמען זייער טאכטער.

דאס איז דער ערשטער פאל אין פוילען פון אויסגעפינען א פערשוואונדענע דורכ'ן ראדיא.

*

לויט'ן אויפטראג פון קאמ. בודזינסקי האט די ווארשאווער ראדיא - סטאציע שבת אין אווענד געמאלדען וועגען דער געהיימניספולער פערשווינדונג פון אנטאנינא פאפלאווסקא 14 י. א. (מינסקא 27), וועלכע געהענדיג אויף אווענדקורסען אין דער געגענד פון סעמטערפלאץ איז פערשוואונדען געווארען אויף א געהיימניספולען אופן.

צאהן-ארצט
H. Lewita-Fuchs
פעטריקאווער 50, טעל. 22-36
אויפנאהמס שעהן: פון 10 ביז 1 און פון 4 ביז 6.

DR PRYBULSKI
צוריקגעקעהרט.
זאוואדזקא 1, טעלעפאן 25-38
וענערישע און האר - הויט - קראנקהייטען, מענער-שוועכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל), רענטגען-שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8 אווענט, דאמען: פון 4—5 נאכם.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע אנפראגען. וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט"

בײם דערלאנגען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער ראטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 17. יאנואר 1927.

2896. Sura.

אויב אייער מאן האט נישט נט'גריג זיך מיט אייך, מיט דער צווייטער פרוי נישט חתונה געהאט איז עס נישט קיין ביגאמיע. אלס איינס צו זי איז א פריילין אדער נישט, קאן מען זי אבער צוציהען צו געריכטליכער פעראנטווארט ליכקייט פאר לעבען מיט א פערהייראטען מאן. דאס פערברעכען איז פארגעזעהען אין ארט. 418 פון שטראף-קאדעקס. איהר דארפט זיך ווענדען מיט אן ענטשפרעכענדער אנקלאגע אין קרייז-געריכט

2897. בלאט.

מעג דאס זיין א פאבריק-לאקאל, קוים צאהלט דער לאקאטאר אייך פינקטליך דאס דירה-געלד קאנט איהר גאר נישט צו איהם האבען, הלמאי ער האלט פערשלאסען דעם לאקאל און צוליב דעם ווערט דער לאקאל צושאנדען.

2898. דעמזעלבען.

קיין 2 וואוינונגען אין איין און דער זעלבער שטאט טאר מען נישט האבען. דער לאקאטאר האט אבער דאס רעכט איבערצוגעבען דעם צווייטען לאקאל און צו פערבלייבען אין אייער הויז.

2899. א שט. לעזער פון פיעטערק. 18

דאס איינמעלדען דעם פאס אין הויז בוך איז נישט געגוג. איהר האט זיך אויך געדארפט מעלדען קומענדיג פון פיעטערקאוו אין לאדז אין מאגיסטראט. עס דראהט אייך א געלד-שטראף.

2900. קרינסקי.

איהר האט דאס רעכט אין משך פון 2 וואכען נאכ'ן דערהאלטען די דעציזיע צו דערלאנגען א בקשה אין געריכט, אז מען זאל אייך בעפרייען פון דער שטראף קוועגטועל קאנט איהר אויך די בקשה דערלאנגען פערזענליך אין געריכט, ווען איהר וועט ארויסגערופען ווערען אלס עדות צום פראצעס צום צווייטען טערמין. אין ביידע פאלען מוזט איהר אין דער בקשה מאטיווירען פאר וואס איהר האט זיך צום ערשטען מאל נישט געשטעלט

2901. לעווענטאל.

מיר האבען שוין איינינע מאל געענטפערט. אז דער הויזווירט פון א נייעם בנין האט דאס רעכט צו פערדינגען א לאקאל לויט די כללים פון דעקרעט וועגען לאקאטארען שוץ.

2902. א געטרייער לעזער.

פאר אלע מעשים, וואס שייך מיליטער-דינסט איז א רעזערוויסט אלס איינס, צי ער איז געווען אין אקטיווען דינסט אדער נישט אונטערגעווארפען דעם מיליטערישען געריכט.

2903. ג—ס פון אל. 1-טער מאי.

אויב איהר האט נאר געצאהלט א קאנטא אויפ'ן חשבון פון קווארטאל דירה-געלד, קאן מען שוין נישט בעטראכטען דאס קווארטאל דירה געלד פאר נישט בעצאהלט און ממילא דראהט שוין נישט קיין עקסמיסיע.

2904. לעזער ה. ל.

2905. א לעזער פון זגערושער גאס.

2906. א שט. לעזער פון געגשא 7.

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3 ביז 4 נאכמיטאג אין רעדאקציע.

2907. פיל—וויטש.

דער ענין ליגט אין דער קאמפעטענץ פון צאל אמט.

ד"ר אלעקסאנדער
מארגאליס
פעטריקאווער 81
צוריקגעקעהרט.

דער רייז-בלוטיגער אריער.

אָפּקלאַנג פון דער משונה'דיגער צוואה פון אן אנטיסעמיט.

אין בודאפעשטער געריכט איז פארגעקומען דער פראצעס פון דער ירושה-אפערע פון דעם פערשטארבענעם אנטיסעמיטישען אוניווערזיטעט פראפעסאר בארזשאני, מיט וועלכער עס קאכט שוין א צייט לאנג גאנץ בודאפעשט.

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט האט דער אנטיסעמיטישער שנעון געבראכט דעם דערמאנטען פראפעסאר אזוי ווייט, אז ער האט זיין איינציגע טאכטער עווא כמעט מעביר-נחלה געווען, מאכענדיג זי אין זיין צוואה פאר'ן אוניווערסאל-יורש נאר בתנאי, אז זי וועט חתונה האבען מיט א הונדערט-פראצענטיגען ארישען קריסט, און וועטעס אדערן עס דארף זיך נישט געפינען חלילה א טראפען יודיש בלוט.

ארום דער דאזיגער אויגעלומפערטער צוואה האט זיך נאכ'ן פראפעסאר טויט ענטוויקעלט א שארפער רעכטליכער שטרייט. דעם פראפעסאר'ס אלמנה האט אין נאמען פון איהר מינדעריעהריגער טאכטער געפאדערט פונ'ם געריכט מבטל צו מאכען דעם דערמאנטען בעדינונג אין איהר מאנ'ס צוואה, טענה'דיג, אז ס'איז, ראשית, נישט עטיש צו פאדערען פונ'ם חתן, אז ער זאל זיך לאזען אויספרובירען זיין בלוט איידער ער נעהמט זיך משדך זיין מיט איהר טאכטער; שנית, איז דאס אויך נישט מעגליך וויסענשאפטליך און אנטראפאלאגיש פעסטצושטעלען, צי אין אימיצענס אדערן געפינט זיך נישט א טראפען יודיש בלוט.

דעם פראפעסאר'ס קרובים דאגעגען זענען, פערשטעהט זיך, פראאינטערעסירט, אז די צוואה זאל יא דערפילט ווערען, ווארים נאר אזוי האבען זיי כאטש א שטיקעל האפנונג צו בעקומען א חלק פון דעם פראפעסאר'ס צעהן מיליאנדענגיגער ירושה.

תחילת האט מען געגלויבט, אז די קלאגע פון דער רייכער יתומה האט בלויז א טאקטישען בעדייט אלס א בעווארעניש געגען דער מעגליכקייט פון וועלכע ס'איז שוועריגקייטען ביי א שפעטערדיגען שידוך. ווי ס'האט זיך אבער דאן ארויסגעוויזען, איז דאס גאר נישט קיין הילכתא למשיחא און קיין בעווארעניש פאר טאמער און אפשר, נאר פאקע א לעבענס-פראגע פאר דער 20-יעהריגער איינציגער טאכטער פון דעם דערמאנטען פראפעסאר. ווייל פריילין עווא בארזשאני האט שוין א חתן, און דוקא א געשמד'טען יוד, און ווען זי זאל מיט איהם טאקע חתונה האבען, וואלט זי — לויט דער מאדנער צוואה — געמוזט פערלירען איהר מיליאנדען-ירושה.

דערפאר איז עס אויך פערשטענדליך פארוואס ס'געהט דער מיידעל און איהר מוטער אזוי גאנצען לעבען צו-נישט צו מאכען דעם דערמאנטען טעסטאמענט.

בעת'ן פראצעס אין ציווילען געריכטס-הויף, האט עווא בארזשאני זיך געוועהרט מיט הענד און מיט פיס געגען דער פאדערונג פון איהר טויטען פאטער, אז איהר חתן זאל זיך לאזען מאכען א בלוט אנאליזע אום פעסטצושטעלען צי ער איז א ריינער, א כשר'ער אריער. די פאדערונג איז אזא בעליידיגונג, אז פון דעם שידוך וואלט זיך תיכף געמוזט אויסלאזען א בוידעם, ווייל קיין שום מאן מיט זעלבסטאכטונג קאן גישט צושטימען צו אזא אויספראבירונג. זי האט דערביי אויך אנגעוויזען אויף דעם פאקט, אז ביים דערגרייכען פון די הכסטע מיטוגלען פרעגט מען נישט נאך וועגען דער ראסע, נאר נאכ'ן אדעליגען יחוס, און עס בעקומען זיי אויך יודישע אריסטאקראטען און ביי א חתן פון א בירגערליכער משפחה איז שוין איבערהויפט נישט מעגליך פעסטצושטעלען געגויע זיין שטאמבוים. אזוי האט מען, למשל, דערוויזען דעם אמאליגען דייטשען רייכסקאנצלער בעטמאן-האלוועג, אז ער האט אין זיך יודיש בלוט. לויט סעמי-גאטהא'ן איז גישטא כמעט קיין שום בעוואוסטע פאמיליע צווישען דער העכער אריסטאקראטיע, וועלכע זאל זיין ריין פון יודישער בלוטמישונג. ביי דער גרעסטער פארזיכטיגקייט קאן דאך געשעהן, אז די אנדערע יורשים זאלען בעהויפטען, אז דער חתן האט א יודישע בלוטמישונג און אזוי ארום צע שטערען איהר פאמיליען - גליק. איהר פאטער האט די יודען שטארק געהאסט און זיין פאנאטישער יודענהאס האט איהם פערשטעלט די אויגען, נישט צו זעהן וואס ער טוט מיט זיין צוואה.

דער פערטרעטער פון דעם פראפעסאר'ס איבעריגע יורשים האט פערלאנגט, אז די צוואה זאל בלייבען גילטיג, ווייל דער טויטער פאטער האט געלייגט דעם גרעסטען געוויכט דערויף, אז זיין איינציג קינד, וועלכעס ער האט ליב געהאט ווי זיין גאנץ לעבען, זאל חתונה האבען מיט א ריין - ראסיגען אריער.

אויך די בודאפעשטער אוניווערזיטעט, פאר וועלכער ס'איז אין דער צוואה בעשטימט א חלק ירושה, אויב די טאכטער בלייבט נישט די אוניווערסאל-יורש'טע — אויך זי האט געשיקט אין געריכט אריין איהרען א פערטרעטער. דער דאזיגער פערטרעטער האט ארויסגעזאגט די מיינונג, אז ס'איז יא מעגליך צו דערווייזען וויסענשאפטליך די יודישע בלוטמישונג.

דאס געריכט האט זיך אבער נישט געלאזט איבערצייגען פון די געגנערישע ארגומענטען און האט גע'פסק'ענט, אז דער דערמאנטער תנאי אין דעם פראפעסאר'ס צוואה איז נישט גילטיג און אז די גאנצע ירושה פאלט אריין צו דער טאכטער אהן א שום בעדינג, מחמת יעדער בעגרעניצונג אין א טעסטאמענט איז נישט-מאראליש.

א חוץ דעם איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער פערשטארבענער פראפעסאר בארזשאני איז אין די לעצטע 2 יאהר פון זיין לעבען געקומען צו דער איבערצייגונג, אז ס'איז פאלש זיין טעאריע בנוגע דער ריינראסיגקייט פון די מאדיארען, און ס'איז אונמעגליך צו דערווייזען וויסענשאפטליך די ריינקייט פון וועלכער ס'איז ראסע.

דערמיט האט זיך דערווייל געענדיגט די אויסטערלישע ירושה-אפערע, וועלכע האט אויפגעשטורעמט די גאנצע בודאפעשטער געזעלשאפט.

דעם פראפעסאר'ס קרובים האבען אבער נאך נישט פערלוירען די גאנצע האפנונג און גרייטען-צו אן אפעלאציע געגען דעם דערמאנטען געריכטליכען פסק-דין.

קאנצערטע פון דער וואך.

הערמאן יאדלאווקער.—דיר. שטיינבערגער.—אירענא דוביסקא.—קלאודיא ארדאו.

זאגען, אז יאדלאווקערס געזאנג-פראדוקציע איז קונסט-געזאנג, ד. ה. אז יאדלאווקער איז א קינסטלער, וועט זיין זייער ווייניג, אדער גאר אנ׳איום כבוד, דאס וועט דאך זיין די אלטאגנדיגע דעטייל-קריטיק, וואס מאר אין דארף נישט האבען ביי דער אמת-הויכער יאדלאווקער קונסט קיין פלאץ. מיר ווילען דאס דייטליכער ערקלערען:

אלע, וואס פראדוצירען זייער קונסט עפענטליך, זענען „קינסטלער", אין אלגעמיינעם זין פון ווארט, און אונטערליגען קריטיק, וועלכע גראדירט זייער קונסט, זייער ווירקונג אויף די, אדער יענע חושים פון די צוהערער.

און אזוי ווי די ערשטע – די קינסטלער, אזוי אויך די צווייטע—די צוהערער קענען נישט שטענדיג אויסקומען אהן דער קריטיק, ד. ה. אן דעם פערמיטלער, אהן דעם לעהרער פערטייטשער —מוז און דארף דער פערמיטלער – די קריטיק, האבען דאס ערקלערענדע ווארט.

די הימעל-הויכע, אמת-עכטע קונסט, מיט איהרע פון גאט געזאלבטע קינסטלער - פריסטער (כהנים), וואס ווירקען אונמיטעלבאר אויף אונזער נשמה, גייסט און מוט, אונטערליגען נישט דער קריטיק. די קריטיק האט דא נישט וואס צו פערמיטלען: זי, אט די עכטע קונסט, איז פערשטענדליך, אדער אונפערשטענדליך ווי ליכט און פינסטערניש, ווי דונער און בליץ, און מאכט די גרויסע פערשטענדליכע, אדער אונפערשטענדליכע ווירקונג, וואס קיין קריטיק איז נישט אומשטאנד אפצושוואכען, אדער צו פערשטארקען.

צו די אמת-עכטע פריסטער-קינסטלער געהערט הערמאן יאדלאווקער, דער גרעסטער זינגער-קינסטלער פון דער געגענווארט. און די גליקליכע, וואס האבען איהם דאס מאל געהערט, וועלען צוגעבען, אז מיר שרייבען נישט קיין גוזמא, דען עס גיבט נישט עפעס הערליכערעס און שענערעס ווי אז דער קינסטלער זינגט לידער, אט דעם, דוכט זיך, לייכטען מין געזאנג, פון וועלכען שורש עס האט ארויסגעשפראצט די גאנצע הערליכע מוזיק, און וועלכע (לידער) איז אמשווערסטען אזוי פארצוטראגען, אז זיי זאלען אלעמען געפעלען און אויף אלעמען אזוי ווירקען. עס גיבט נישט עפעס בעסערס און אויסדרוק-פולערס, ווי אז דער קינסטלער זינגט אריען און באלאדען פון דראמאטישער ארט. און ווען דער קינסטלער מאכט א טרויעריגע גרימאסע, אדער ווען ער קומט אריין אין צארן אין פייער און שילדערט די ליידען פון אטעלא (ווערדי)... דאן ציטערט ביי אייך די נשמה און איהר קארטשעט זיך פון שמערץ. נאר דער קינסטלער לאזט אייך נישט ליידען לאנג, ער זינגט א הערליך-איניג לידעלע „E canta il grillo" פון ווילס און איהר פיהלט זיך ווי בעהויכטען פון דערפרישענדיגען טוי...

ניין דער אמת׳ער קינסטלער, וועלכער זינגט מיט אזא הייליגער געניאליטעט אלץ: סיי לידער, סיי אריען און מאכט אזוי פיהלען די מאכט פון דער עדעלע קונסט, דער אונטערליגט נישט קיין קריטיק מיט איהר באנאלער קלאסיפיצירונג ווי: דיקציע, אטעמגעבונג, אטעם-טעכניק, קאלאראטור א. א. וו., אדער אפשר נאך גאר וואגען צו זאגען, אז דער אדער יענער אויבערער טאן איז שוין „מאט", אז ער געברויכט צו אפט די „מעצא-וואצע". – פאר אזא קינסטלער דארף מען בויגען דעם קאפ און מיט פערמאכטע אויגען איינזאפען אין זיך דעם הויכען געניס פון דער העכסטער וואקאל-קונסט.. דיר. שטיינבערגער איז ווערט זיין חבר-קינסטלער צו בעגלייטען, ער איז אויך קינסטלער אין בעסטען זין פון ווארט.

* *

אירענא דוביסקא, די טאלענטפולע פידל-שפילערין, קען דאך נישט נאכקומען איהר פארטנער, קלאודיא ארדאו, דעם ווירטואז אויפ׳ן קלאוויר. זיין פארטראג שפיגעלט ארויס אין אלע ווערק, וואס ער אינטערפרעטירט מיט מאכט און גלאנץ.

D—ski,

עס קלינגט שוין אין גאנצלאדז,

אז אלע ארט ביטעס, פאדאניעס, רעקורימען, אפעלאציעס און אלע צערעמאנס-, פינאנס-, אדמיניסטראטיווע און קאמונאלע אינסטיטוציעס ווערען אמבעסטען, אמביליגסטען און אמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביורא

„פאלאניא" אלעיא 1 מאי 7.

וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אנווייזונגען אין אלע שטייער-אנגעלעגענהייטען דורך ה׳ ליאן שטייער. אלצערונגען: האנדעלס און פריוואט קארעספאנדענץ, קאנטראקטען. פראטעסטירטע וועקסלען ווערען אנגענומען אויסצומאנען מיט איינענע קאסטען. מיטגלידער פון פראפעסיאנעלע פעראיינען צאהלען 25% ביליגער.

CZARY | היינט און פאלגענדע טעג! גרויסער צירקאווער קאוובאי-פילם א. נאמען:

„דער קלאון און די פערד-רייטערין"

אין 8 גרויסע אקטען.

אויסער׳ן פראגראם: א גרויסע קאמעדיע אין 2 אקטען.

אנהויב פון 4.30 נאכמיטאג. שבת און זונטאג—1 א זייגער נאכט.

ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה׳ ניעחיאדאמסקי. 587

איך זוך איהם...

(ענדע פון 3-טע זייט)

אויף געוויסע וויסענשאפטליכע, קינסטלערישע אדער ליטעראַרישע געביטען.

יודען, וואס האבען געמאכט א רעוואלוציע, וועלכע האבען געשאפען א נייע עפאכע אין דער וועלט-פאליטיק, אין דער וויסענשאפט אין דער קונסט – אזעלכע האב איך אויך געטראפען וואנדערענדיג איבער דער וועלט.

וואו איז אבער די צענטראַלע יודישע פיגור, די יודישע גדלות? וואו איז די פראפעטישע, די פיהרענדע, די דערלייזענדע יודישע פערזענליכקייט? – יענע פערזענליכקייט, וואס האט אין זיך איינגעזאפט דעם דורשט, דעם דראנג נאך דערלייזונג, נאך דער גאולה-שלימה פונ׳ם גאנצען פאלק, פון די אלע דורות.

וואו איז יענע פערזענליכקייט וואס סימבאליזירט דאס געוויסען פון אונזער פאלק, דעם היסטארישען געוויסען?

איך זוך נאך אלץ.

איך זוך די גרויסע יודישע פערזענליכקייט, די אדלער-נאטור, וואס איז פריי פון יעדען פאראורטייל, וואס איז נישט געבונדען מיט קיין צייטווייליגער פארטיי, מיט קיין צייטווייליגער פאליטישער אדער סאציאלער ריכטונג – די קאסמאפאלאניש יודישע פערזענליכקייט, וועלכע איז פול גערעכטיגקייט.

די העכסטע גערעכטיגקייט, וועלכע איז פול אמת׳קייט און איז מצרף די מדת-הרחמים צום מדת הדין, ביי וועמען עס איז טייערער יערע יודישע נשמה ווי זיין אייגען יודיש לעבען.

איך זוך יענע יודישע פערזענליכקייט, וואס איהר דאזיין אליין קען אונז שוין איבערציינגען, קען אין אונז אריינפליסען די זיכערקייט אין איהר אויסדערוועהלטקייט.

* * *

איך זוך נישט דעם איבערמענש, דעם ניטשעאנישען איבערמענש, – נישט איהם זוך איך.

נישט ער פעהלט אונז, נישט ער קען זיין דער דערלייזענדער גייסט פאר אונז. דער איבערמענש, ווען אזא איז שוין געבוירען אין אונזער דור, קען זיין אויך א לוציפער, א מעפיסטאפעל, א קאטאסטראפע פאר אונז.

איך זוך דעם גרויסען יודען, וואס איז אויסגעוואקסען אין פאלק און מיט דעם פאלק, געליטען מיט איהם א פאר איהם.

אויסגעוואקסען מיט׳ן פאלק – און אריבערגעוואקסען.

איז גרויס און ווייסט נישט, אז ער איז גרויס.

וועלכער לייכט און ווייסט נישט, אז ער איז פול ליכט און לייכטונגס-קראפט.

איך זוך צו ענטדעקען דעם, וואס האט זיך נאך אליין נישט ענטדעקט.

איך זוך נישט דעם נזיר, דעם איינזאמען, דעם אפגעזונדערטען; איך זוך נישט דעם הייליגען, דעם לעבעדיג-טויטען מענשען – איך זוך דעם גרויסען מענשען-יודען, דעם, וועלכער קען זאגען די ווארהייט, די גאנצע ווארהייט, די ריינסטע ווארהייט, זאגען די ווארהייט רעכטס און לינקס, די ווארהייט צו די, וואס זיצען אויבען, צו די, וואס ליגען אונטען, אפילו גאנץ אונטען, – בסתר המדרגה.

איך זוך דעם, וואס קען אונז בעפרייען פון דער קליינליכער, ענגער פאליטיק, וואס קען אונז אויף איינמאל אויפהייבען און ארויסרייסען פון דער שטיקענדער, אומריינער געזעלשאפטליכער אטמאספערע, פון דער גייסט-טויטענדער פארטייליכער פאליטיקאנסטווע, פון דער אונז דערנידעריגענדער און דעמאראליזירענדער איינזייטיגער פארטייליכער טיראניי.

* * *

איך זוך נאך אלץ די גרויסע יודישע פראפעטישע פערזענליכקייט, וועלכע איז בכח צוצוציהען די יודישע יוגענד, אנצינדען אין זייערע יונגע הערצער א הייליגען פייער, בעלעבען זייער פאנטאזיע, זייער וויזיאנס-פערמעגען –

מיר זוכען אלע, מיר דערווארטען אלע די דאזיגע יודישע פערזענליכקייט

די האפענונג איז נאך נישט פערלוירען.

Dr. H. SPIRA-BORNSTEINOWA
Cegielniana 4
טעלעפאן 34-90.
ספעציאליטעט: אקושער און פרויען-קראנקהייטען.
נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג.

Dr. Feliks Bornstein
Cegielniana 4
טעלעפאן 34 90.
ספעציאליטעט: אקושער און פרויען-קראנקהייטען.
נעמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

Dr.
L. Szyfman
האט זיך איבערציגען
אויף זשעלאזנא 3,
פראנט, 1. שטאק. טעל. 6-72.
עמפפאנג-שעה׳ן פון 7—9 אוו.

קומט פון קאנאדא קיין פאריז

און דערשיסט זיין ווארשאווער כלה.

דאס איז געווען ארום פארנאכט; אין רעכטען קאך פון פאריז, אויף דעם גרויסען פלאץ „קאנקארד", פאר די אויגען פון טויזענדער ערשטוינטע פראמענאדען, האט אויף א שוידערליכען, בלוטיגען אופן זיך פערענדיגט א ראמאן צווישען צוויי יונגע יודישע קינדער, וועלכער האט זיך אנגעהויבען צו שפינען און וועבען אויף דער דזיקא גאס, אין ווארשא, נאך מיט עטליכע יאהר צוריק.

בארים מאקאווער, א בחור פון א יאהר זיבען און צוואנציג, האט אריינגעשאסען דריי קוילען, איינע נאך די אנדערע, אין דער שעהנער דריי און צוואנציג יאהריגער פויגעלע פיינמעסער!

פויגעלע איז אומגעפאלען אין א טייך פון בלוט. א טייל פערבייגעהער אדער פערבייפאהרער האבען זיך א ווארף געטאן נאכצויאגען דעם מערדער, וועלכער האט געפרובט אנטלויפען, שיסענדיג הינטער זיך אויף זיינע פערפאלגער. דער פלינקער שיסער האט זיך שוין געהאט צוזאמענגעמישט אין דעם גרויסען פובליקום, און בעהאלטענדיג דעם רעוואלווער אין קעשענע, איז ער כלומר׳שט צוזאמען מיט אלעמען נאכגעלאפען דעם פערברעכער. אויף אזא אופן וואלט ער זיכער זיך נאך פערלויפיג בעקענט ראטעווען און מען וואלט איהם שוין אפשר קיינמאל נישט געקענט כאפען... פלוצלונג אבער האט ער זיך מיישב געווען און אפגעשטעלט איינעם פון די פאליסלייט („אזשאן"), וועלכע האבען זיך נאכגעיאגט נאך דעם פערשוואונדענעם מערדער, און געזאגט צו איהם:

– הער פאליסמאן, דאס האב איך געשאסען אויף דער יונגער פרויענצימער, אט איז מיין רעוואלווער. פערוואס בין איך אנטלאפען? איך ווייס אליין נישט. פון צוטומעלטקייט, זיכער... אין אמת׳ן איז מיר אבער אלעס איינס... ארעסטירט מיר. טהוט מיט מיר, וואס איהר ווילט...

דער פערברעכער איז געבראכט געווארען פאר׳ן פאליציי-קאמיסאר, און דא האט ער דערצעהלט פאלגענדע נישט נאר געוועהנליכע געשיכטע.

דער יונגער בחור, בארים מאקאווער, איז געבוירען געווארען אין רוסלאנד. אין קיעוו, ביי זעהר רייכע יודישע עלטערען, צוקער-פאבריקאנטען, וועלכע האבען איהם געגעבען אנ׳אנשטענדיגע ערציהונג; געהאלטען פאר איהם גוטע לעהרער. בארים האט נאר בעוויזען צו ענדיגען איינע פון די קיעווער גימנאזיעס, ווי אין רוסלאנד האט זיך אנגעפאנגען די רעוואלוציע. נאך דער רעוואלוציע איז געקומען די באלשעוויסטישע איבערקעהרעניש, דערנאך די העטמאנישע ממשלה, דערנאך פעטליורא׳ס אוקראינער ראדע, דערנאך די בלוטיגע הערשאפט פון די פערשידענע ווייסע גענעראלען. און צווישען דעם אלעם די צעהנדליגער שודערהאפטע פאגראמען. די פאמיליע מאקאווער, ווי אלע קיעווער רייכע יודען, זענען בערויבט און בע׳גזל׳ט געווארען, און געווארען ארימע לייט. קוים וואס מען האט זיך מיט׳ן לעבען ארויסגעראטעוועט פון דער בלוטיגער שטאדט. נאך לאנגע וואנדערונגען און צרות און פיין איז מען אנגעקומען אין פוילען, ווארשא, וואו א ווייטער קרוב האט זיי איינגענומען צו זיך אין הויז, זיי אפגעגעבען אומזיסט א צימער, א קליין צימער פון איין פענסטער, אויפ׳ן דריטען שטאק, זיך צו בעזעצען. דארטען האבען די מאקאווערס, א משפחה פון זעקס, זיך אויפגעהאלטען, „ביז גאט וועט געבען, מען וועט זיך ווי עס איז איינארדנען"... דער אלטער מאקאווער האט גענומען ארויסגעהן אויף ווארשעווער גאסען, זוכען א ביסעל פרנסה. קיין געלד האט ער נישט געהאט; דאס האבען דאך ביי איהם צוגענומען א טייל די „רויטע", א טייל די „שווארצע", א טייל די „ווייסע"; דערפאר איז אבער ביי איהם געבליבען זיין גוטער נאמען. אין ווארשע האט מען פון אמאל נאך געדענקט די קיעווער מאקאווערס, פונקט ווי מען געדענקט די קיעווער בראדסקיס, אדער די זייצעוס.. אין שלעכטע צייטען איז אזא נאמען טייערער פון געלד און וויכטיגער פון בריליאנטען..: דעם אלטען מאקאווער האט זיך דעריבער געהאט איינגעגעבען מיט לייכטע הענד צו פערקניפען גאנץ גוטע האנדעלס-בעציהונגען און איבערהויפט אויף דער צוקער-בירזשע איז איהם געלונגען צו געפינען פעסטע פערבינדונגען. די מאקאווערס האבען שוין געהאפט אין קורצען צו קענען פריי לאזען זייער קרוב׳ס ענגען צימער און זיך בעזעצען, אויב מען וואלט נאר קענען געפינען וואו עס איז אין ווארשע, אין אנ׳אייגענע דירה א בערוימיגע, און פון דאס ניי נעהמען לעבען „מענשליך"...

צו יענער צייט האט זיך דאס בארים בעקאנט מיט פויגעלען, א בילד-שעהנע מיידעל, א חסידישע טאכטער פון דעם זעלביגען הויז, און האט זיך אין איהר שטערבליך פערליבט. ער איז פויגעלען אויך שטארק געפעלען געווארען.

מען איז וואס ווייטער געווארען אלץ נעהנטער און צוגעבאקענער איינער צו דער צווייטער, ביז מען האט זיך געשוואוירען „אייביגע טרייהייט" און מען האט זיך ערקלערט חתן-כלה. פון דעם חתנ׳ס צד איז צו דעם שידוך נישט געווען קיין גרויסע מניעה.

פיל שווערערער איז די זאך צוערשט בעשטאנען פון דעם צווייטען צד. פויגעלעס חסידישע טאטע-מאמע זענען לכתחילה זעהר אומצופרידען געווען פון זייער טאכטער׳ס „אויסוואהל". אבער ענדליך האבען זיי מסכים געווען.

אבער דערווייל האבען די געשעפטען פון די מאקאווערס זיך אזוי לאנג געדרעהט און געדרעהט, ביז זיי האבען זיך אויפגעהערט צו דרעהען...

האבען זיי, די מאקאווערס, אויספערקויפט אלץ וואס זיי איז נאך געבליבען פון אמאל, צוזאמענגעשלאגען וויפיל עס איז אויף הוצאות, און מיט דער הילף פון די ציוניסטישע גוטע פריינד און בעקאנטע, זענען זיי אוועקגעפאהרען אין ארץ-ישראל.

האט דער יונגער מאקאווער, בארים אויך געוואלט פאהרען מיט זיינע עלטערען אין פאלעסטינע, האט ער פארגעלייגט פויגעלען חתונה צו האבען און מען זאל פאהרען צוזאמען.

(פארטזעצונג קומט)

טעלעגראַמען.

געשלאָסען אַלע יודישע שולען אין רומעניען.

העץ-קאַמפּאַניע פון דער רעכטער פּרעסע. – אַרעסטירט די מיטגלידער פון "קולטור-ליגע". – געשלאָסען די סקויטען-אָרגאַניזאַציעס.

קישינעוו, 16. (כפ. טעל). די רומענישע פאַשיסטישע צייטונגען האָבען אָנגעהויבען אַ געוואַלטיגע העץ קאַמפּאַניע געגען יודען.

אין רעזולטאַט פון דער אַנטיסעמיטישער קאַמפּאַניע האָט די רומענישע מאַכט געשלאָסען אַלע יודישע שולען, אַרעסטירט די מיטגלידער פון "קולטור-ליגע". ס'זענען אויך פונאַנדערגעלאָזט געוואָרען אַלע יודישע סקויטען אָרגאַניזאַציעס.

די אַרעסטירטע יודען ווערען בעשולדיגט אין אַנטי מלוכה'שער טעטיגקייט.

נאָך די רעפּרעסיעס און אַרעסטען זענען די פאַשיסטישע צייטונגען ווידער אַרויס מיט אַרטיקלען געגען יודען און אָנגעוויזען, אַז יודען זענען שונאים פון רומעניען (פרייבר זאָלען נאָך זיי זיין?) און מ'דאַרף זיי רודפ'ן.

אַ האַנדעלס-טראַקטאַט צווישען פּוילען און סאָוועט-רוסלאַנד

קען איצט געשלאָסען ווערען.

מאָסקווע, 16 (ספּ. טעל.) אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס דער פּוילישער באַטשאַפטער אין מאָסקווע פּאַטעק האָט אויפגענומען אַ רוסישע סוחרים-דעלעגאַציע און מיט זיי אַרומגערעדט פראַגען וועגען אַ געגענזייטיגען האַנדעל צווישען רוסלאַנד און פּוילען, שרייבט די סאָוויעטישע פּרעסע, אַז ס'איז מעגליך ס'זאָל ענדליך געשלאָסען ווערען אַ האַנדעלס-טראַקטאַט צווישען ביידע מלוכות.

הערבערט סעמיועל זאָל אַריינטרעטען אין ענגלישען פּאַרלאַמענט.

לאָנדאָן, 16. די ליבעראַלע פּאַרטיי האָט פאָרגעלעגט הערבערט סעמיועל'ן אָנצונעהמען די קאַנדידאַטור אין פּאַרלאַמענט פון סטאַרברידושער וואַהל-ראַיאָן אויף דער ליבעראַלער ליסטע. אין פאַל פון אָנגעהמען די דאָזיגע קאַנדידאַטור וועט הערבערט סעמיועל אין די נאָהענטסטע צוגאָב וואַהלען צוריקקעהרען זיך צום אַקטיווען פּאָליטישען לעבען.

די יודישע סוחרים-פעראיינען פון גאַליציען געהען צוזאַמען מיט'ן קריסטליכען בלאָק.

וואַרשא, 16 (טעלעפאָניש) דאָנערשטאָג האָט דער האַנדעלס-מיניסטער אויפגענומען אַ דעלעגאַציע פון דעם פעראייניגטען בלאָק פון "לעוויאַטאַן", פּוילישע סוחרים און פון די שוין עקזיסטירענדע האַנדעלס-קאַמערן, כדי זיך צו בעקענען מיט דער שטעלונג פון דעם דאָזיגען בלאָק בנוגע דעם פּראָיעקט וועגען די האַנדעלס און אינדוסטריע-קאַמערן.

דער פּאָרזיצער פון "לעוויאַטאַן", דעפּוטאַט וויעזשביצקי האָט אָפּגעגעבען אַ בעריכט וועגען די פאָדערונגען פון דעם בלאָק און אויך וועגען די פאָדערונגען פון דער צענטראַלע פון סוחרים-פעראַבאַנד.

פרייטאָג האָבען ביים האַנדעלס-מיניסטער אינטערווענירט וועגען דער זעלבער פראַגע סענאַטאָר טרוסקער און דעפּוטאַט ווישליצקי און האָבען געפּרובט צו פערטיידיגען די פּאָסטולאַטען פון די יודישע סוחרים, אַז זיי זאָלען גערעכט רעפּרעזענטירט ווערען אין די האַנדעלס-קאַמערן.

די שטעלונג פון דער יודישער דעלעגאַציע האָט אָפּגעשוואַכט דער פאַקט, וואָס צוזאַמען מיט "לעוויאַטאַן" און דעם קריסטליכען בלאָק זענען אויך געגאַנגען די גאַליצישע יודישע סוחרים פעראיינען, און דערמיט אַז די צענטראַלע פון סוחרים-פעראיינען געוואָרען איגנאָרירט אין דער פראַגע וועגען דער יודישער רעפּרעזענטאַנץ אין האַנדעלס-קאַמערן.

דער האַנדעלס-מיניסטער האָט צוגעזאָגט דער יודישער דעלעגאַציע צו נעהמען אין אַכט זייערע פאָדערונגען ביים צוזאַמענשטעלען דעם מיניסטעריעלען פּראָיעקט וועגען די האַנדעלס-קאַמערן, דאָך וועט דער הויפּט-פּונקט וועגען די אַלגעמיינע דעמאָקראַטישע וואַהלען אין די האַנדעלס-קאַמערן געלאָזט ווערען אויפ'ן סמך פון די פאָדערונגען פון דעם קריסטליכען בלאָק.

צוליב דעם, וואָס דער ענדגילטיגער און איינהייטליכער פּראָיעקט איז נישט צוגעשטעלט געוואָרען ביזן 15-טען יאַנואַר, רעכענט מען זיך אין די ווירטשאַפטליכע קרייזען, אַז די וואַהלען אין די האַנדעלס-קאַמערן וועלען ערשט פאָרקומען אין חודש יולי.

רעדאַקציאָנס-קאָלעגיום:

מ. בראַדערזאָהן, ל. בראַנס
ח. י. ברוסטאָווסקי, ב. זינגער
פעראַנטוואָרטל. רעד.: ח. קויפמאַן.

אַרויסגעבער: פעראַיין "נייער פאָלקסבלאַט", פּראָדוציר-קאָאָפּעראַטיווע מיט פאַי-האַפטונג.

יוריסט י. אינפעלד
וואוינט איצט חסכאדניאַ 69.
שפּרעכשטונדען פון 5 ביז 8 אָוועגד.

מעבעל
אין גרעסטען אויסוואַהל רעיעל און ביליג בעקומט מען נאָר ביי
ווינטער, הילינסקי 41,
פראָנט-געשעפט
ביי קויף אַלט מעבעל און צאָהל די העכסטע פּרייזען. 459

נאָר וואָס דערשינען דער נומער!
„די פּויל“
שריפט פאַר ליטעראַטור, קונסט, געזעלשאַפטלעכקייט.
אַרטיקלען, דערציילונגען, לידער און קונסט-בילדער פון: משה בראָדערזאָן, מאַרק שוואַרץ יוסף טורקאָ ברוך אַליצקי, יצחק ליכטענשטיין, ישעיה שפּיגעל, ל. אַליצקי, א. אַלפּערין, קלאַצקין, וול. כאָדאַסעוויטש, יאַנקעל אַדלער.
פּרייז 60 גראָשען.
צו באַקומען אומעטום.

Czopki Hemorojdalne Gąseckiego
(מיט'ן העהנדעל) בעזייטיגען וועהטאָג, ברענונג, בייסעניש, פאַרקלענערן געשווירען.
עס פערקויפען די אַפּטייקען. 1462

שייטלען
פון פערשידענע קוואַליטעטען האַאַר, פערש. מאָדעלען, גוטע אויסאַרבייטונג, רעעלע בעהאַנדלונג. צו בעקומען קאַמיעננאַ 5, 2-טען הויף לעצטען איינגאַנג, 2-טען שטאָק ביי בצלאל פּאַרושצקי.

דאַנטיסט און צאַהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5
נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פרי ביז 8 אָוונט.
פּרייזען ביליגע! פּערשטונג אויף נאָכצאָהלונג

WIELKA MASKARADA
na rzecz ŁÓDZKIEJ STRAŻY OGNIOWEJ OCHOTNICZEJ.
דעם 1-טען פעברואַר 1927, וועט אין פילהאַרמאָניע-זאַל (נאַרוטאָוויטשאַ 20) פאָרקומען אַ גרויסער
מאַסקען-באַל
מיט'ן צוועק צו פערשטאַרקען די אינוואַלידען-קאַסע פון די פריי-ווילינגע פייערלעשער. – עס ווערט פאָרבערייטעט אַן אויסערגעוועהנליך נאָך-נישט געוועזענער אַטראַקציע-פּראָגראַם א. נ.:
„אַנאַכטאַין אַזיאַפּאַן“
די דעקאָראַציעס ווערען אויסגעפירט דורך די ה"ה מעסינזשאַנקאַ און שטשורקעוויטש. 3 אָרקעסטערס, מאַסען-אַטראַקציעס. רייכער בופעט צו נידריגע פּרייזען.
בילעטען צום פּרייז פון 5 זל. זענען צו בעקומען אין דער קאַנצעלאַריע פון דער לאָדזשער פריי-ווילינגע פייערלעשער (שענקעוויטשאַ 54) דאָרט ווערען אויך אָנגענומען בעשטעלונגען אויף טישלעך. 375

Dr. med.
J. Polakow
ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
Konstantynowska 37
טעלעפאָן 39-75
נעמט אָן פון $5—6^1/_2$ אָוו. אין דער היים און פון 2—3 אין דער לעטשניצע אויף גייערס-מאַרק, פּעטריקאָווער 294.

Dr. med.
Braun
פּאָלודניאָוואַ 23
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האַר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—12 פרי און פון 5 — 8 אָוונט

Dr. Z.
Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9
טעלעפאָן 27-81.
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע נאַרושער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

Dr. med.
W. Eychner
פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע
זיך איבערגעצויגען אויף זגערזשער 11 טעל. 34-72
נעמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2 מיטאָג אין דער היים פון 6-8 אָוו.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 6—9 אין אָוונד, פרויען—12 ביז 3 נאָכמ. 873

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66
צאָהן-כירורג
ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי: שטשענקעס, גומענס, דזשאָנסלעס, צאָהן-פּיסטולעס א.ז.וו. נעמט אָן פון 1—3 און פון 7—9 אָוו. זונטאָג 10—12.

— ד"ר —
י. הערשפינקעל
Zawadzka 15,
telefon 11-8/
ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען.
נעמט אָן אין דער היים פון 8—10 פרי, און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „פּאָמאָץ“.

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען
Nawrot 3,
telefon 19-90.
עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו. 541

Dr. med. Ludwik
Rapeport
Pr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונד.

ענטשולדיגונג.
איך בעט ענטשולדיגונג ביים פּראָצעס פון לאַסט-וועגען-בעזיצער-פעראיין ה' אהרן גראָסמאַן פאַר מיין נישט טאַקטישען אויסדרוק אויף זיין אַדרעס אין דער עקספּעדיציע פון די ה"ה בר. שיינוואַלד. איך פערזיכער, אַז פון היינט און ווייטער וועט אַזעלכעס נישט פאָרקומען. מיט אַכטונג
מיטגליד פון לאַסט-וועגען-בעזיצער-פעראיין
הערש רויטמאַן. 490

א יאַטקע
איבערצוגעבען.
לוטאָמיערסקאַ 23 (גאַסטשיני דוואָר, פראָנט).
אָפּערטען אָפּצוגעבען אין אַדמ. פאַר ציפער "M". 487

פון 1-טען פעברואַר ווערען געעפענט אָוונד-קורסען פאַר תנ"ך און תלמוד-פאָרשונגען.
יעדער יונגערמאַן, וועלכער אינטערעסירט זיך מיט דער אַלט-יודישער ליטעראַטור, קען זיך ווענדען צו משה טרויאַנאָווסקי, וואָלבאָרסקאַ 28, ביי פרוי זיידע, פון 3–4 נאָכמיטאָג. 492

לעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3-2 11-10 $7^1/_2$-$6^1/_2$
ד"ר רוזשאַנער	הויט-און געשלעכט-קר.	11–10 2–1
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	8-7 2-1
ד"ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	2–12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	5-4 12-10
ד"ר פּאָפּיערני	פרויען-און געבורטס-הילף	6-5 1-$11^1/_2$
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	2-1.ז 4-3
ד"ר ווײַנבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	7-$5^1/_2$ 1-11
ד"ר סטופּעל	רענטגען	12-10 6-4
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	7–3
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	2–9

צאָהן-פּלאָמבירונג, בעלייכטונגען, קאָראָנען, מאָסטען, א.אז.וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, אַלע בעגלייכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר פּאָמאָלער.
אָנמעלדונגען געגען שאָרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—6 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
חדיוט אין דר שמאַ.

אַבאָנעמענטס-פּרייז: [illegible]

אַנאָנסען-פּרייז: [illegible]

Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat“, Piotrkowska 81.